

TILSYNS- RAPPORT

2023

Tilsynsrapport – vedtak
Fjellhaug Internasjonale Høgskole

NOKUT

NOKUT – Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen – er et faglig uavhengig forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet.

NOKUTs samfunnsoppdrag, oppgaver og faglige uavhengighet er definert i universitets- og høyskoleloven og er nærmere spesifisert i forskrifter. I tillegg utfører NOKUT tilsyns- og forvaltningsoppgaver etter delegasjon fra departementet.

Formålet med NOKUTs virksomhet er å sikre og fremme kvalitet i utdanning ved

- å føre tilsyn med, informere om og bidra til å utvikle kvaliteten i norsk høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning
- å godkjenne og informere om utenlandsk utdanning og informere om mulighetene for godkjenning av utenlandsk utdanning og kompetanse i Norge

NOKUTs arbeid skal bidra til at samfunnet kan ha tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning, høyere yrkesfaglig utdanning og godkjent høyere utenlandsk utdanning.

NOKUT bruker sakkyndige i akkrediteringer, tilsyn, evalueringer, godkjenning av utenlandsk utdanning og prosjekter.

Du kan lese mer om arbeidet vårt på nokut.no.

Institusjon	Fjellhaug Internasjonale Høgskole
Dato for vedtak	11. desember 2023
Saksnummer	22/12141
Avdeling	Regelverk og økonomisk tilsyn

Sammendrag

Dette er en tilsynsrapport med enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven¹ § 2 første ledd bokstav b.

NOKUT åpnet tilsyn med Fjellhaug Internasjonale Høgskole 30. november 2022. Tilsynet er gjennomført ved gjennomgang av innsendt og offentlig dokumentasjon samt stedlig tilsyn i høyskolens lokaler 9. mars 2023.

De overordnede temaene for tilsynet har vært styrets arbeid, økonomiske forhold ved høyskolen og internkontroll. Tema for tilsynet har, som nevnt i åpningsbrevet for tilsynet, omfattet høyskolens disponering av statstilskudd og studentenes egenbetaling, økonomisk skille og markedsmessige vilkår knyttet til avtaler med nærstående. Videre har vi sett på styrets sammensetning, styreprotokoll, åpenhet om styrets arbeid, sammensetning av lokal klagenemd, studentenes tilgang til studentombud og tilrettelegging for arbeid i studentorgan. Under internkontroll har styrets arbeid med økonomistyring, avtaler med nærstående, planmessig arbeid med likestilling, samt styrets arbeid med læringsmiljø blitt vurdert.

Foreløpig tilsynsrapport ble oversendt Fjellhaug Internasjonale Høgskole 9. august 2023, med uttalelsesfrist 11. september 2023. Høyskolen uttalte seg innen fristen.

Tilsynet har avdekket forhold som etter NOKUTs vurdering ikke er i samsvar med rettslige krav. Fjellhaug Internasjonale Høgskole har rettet opp i flere av de avdekkede forholdene. I rapporten gjennomgås høyskolens eventuelle kommentarer til NOKUTs funn løpende.

Frist for retting er ett år fra vedtaksdato.

¹ Lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker

Innhold

Tabelloversikt	5
1 Innledning	7
1.1 Om tilsynsrapporten/vedtaket	7
1.2 Om Fjellhaug Internasjonale Høgskole	8
1.3 Metode for tilsynet	8
1.4 Grunnlag for vedtak	9
2 Styret	9
2.1 Styrets sammensetning.....	9
2.2 Styreprotokoll	10
2.3 Åpenhet om styrets arbeid	12
2.4 Styrets saksbehandling	14
3 Studentenes rettsstilling.....	16
3.1 Sammensetning av lokal nemnd for studentsaker	16
3.2 Studentenes tilgang til studentombud	17
3.3 Tilrettelegging for arbeid i studentorgan.....	18
4 Økonomiske forhold ved høyskolen	19
4.1 Økonomisk skille mellom akkreditert og ikke-akkreditert virksomhet	19
4.2 Disponering av midler – regnskapsmessig skille	21
4.3 Disponering av midler – statstilskudd og egenbetaling skal komme studentene til gode.....	26
4.4 Avtaler med nærstående	35
5 Internkontroll.....	41
5.1 Om internkontroll	41
5.2 Styrets arbeid med økonomistyring.....	41
5.3 Styrets arbeid med avtaler med nærstående	48
5.4 Styrets arbeid med læringsmiljø	49
5.5 Styrets arbeid med planmessig arbeid for likestilling	50
6 Reaksjoner	51
6.1 Pålegg om retting.....	51
7 Klagerett	52

Tabelloversikt

Tabell 1. Fakturagrunnlag FIH-CPH. Regnskapskontoer. 2022

Beskrivelse	Beløp	Regnskapskonto/kilde
Inntekter	-472 024	3270
Kundefordringer	7 915	1504
Kostnader	-68 084	4806,4807, 4808, 6550, 6554, 6738, 6790
Sum	-532 193	
Kundefordringer/faktura	532 193	1500 (ikke merket «110»)/Fakturagrunnlag FIH-CPH

....23

Tabell 2. Bokførte personalkostnader FIH-CPH. 2022

Beskrivelse	Beløp	Regnskapskonto/kilde
Timelønn	49 078	5001
Honorar uten arbeidsgiveravgift (AGA)	1 830	5006
Beregnete feriepenger	6 123	5091
AGA påløpte feriepenger	863	5182
AGA	6 920	5400
Sum lønnskostnader/ sosiale kostnader	64 814	

....23

Tabell 3. Fakturagrunnlag FIH-AAR. Regnskapskontoer. 2022

Beskrivelse	Beløp	Regnskapskonto/kilde
Inntekter	-472 910	3270
Kundefordringer (viderefakturering)	-4 168	1504
Kundefordringer	39 224	1500
Kostnader	-158 966	4806, 4807, 4808, 6550, 6554, 7799
Sum	-596 820	NOKUTs beregning
Kundefordringer/faktura	596 820	1500 (ikke merket «115»)/Fakturagrunnlag FIH-AAR

....24

Tabell 4. Bokførte personalkostnader FIH-AAR. 2022

Beskrivelse	Beløp	Regnskapskonto/kilde
Timelønn	18 130	5001
Honorar	8 350	5004
Honorar uten AGA	15 510	5006
Beregnete feriepenger	2 176	5091
AGA påløpte feriepenger	307	5182
AGA	3 734	5400
Sum lønnskostnader/ sosiale kostnader	48 206	NOKUTs beregning

....25

Tabell 5. Beregnet sosiale kostnader for undervisning og administrasjon for 2022, 2021 og 2020. FIH-CPH og FIH-AAR

Beskrivelse	Undervisning og administrasjon					
	Avdeling		Avdeling		Avdeling	
	2022		2021		2020	
	CPH	AAR	CPH	AAR	CPH	AAR
Lønnskostnader undervisning og administrasjon	314 190	316 190	354 527	329 205	354 527	343 018
25 prosent sosiale kostnader (FIH)	78 548	79 048	88 632	82 301	88 632	85 755
Påslag sosiale kostnader NOKUT	91 916	92 501	108 573	100 819	88 996	86 107
Differanse	-13 368	-13 453	-19 942	-18 517	-364	-352
Sum, alle år						-65 997

.....34

1 Innledning

1.1 Om tilsynsrapporten/vedtaket

I henhold til delegasjon fra Kunnskapsdepartementet (KD) av 1. september 2018 fører NOKUT tilsyn med private universiteter og høyskoler, jf. universitets- og høyskoleloven² § 8-5 første ledd.

Tilsynet har som formål å kontrollere at regelverket er overholdt. Forvaltningen av høyskolen hører under høyskolens styre. Det vil si at styret er ansvarlig for å påse at virksomheten drives i samsvar med gjeldende regelverk.

Dersom vi avdekker brudd på regelverket i forbindelse med tilsyn etter universitets- og høyskoleloven § 8-5, kan NOKUT pålegge retting eller kreve tilbakebetaling av statstilskudd. Dersom pålegg ikke blir fulgt innen gitt frist, kan NOKUT ilegge tvangsmulkt eller, ved alvorlige forhold, trekke tilbake akkrediteringen. Dette følger av universitets- og høyskoleloven §§ 8-8 til 8-12.

Rapportens kapittel 2–5 er inndelt i underkapitler etter tema. Underkapitlene er inndelt slik at de rettslige kravene knyttet til temaet angis først, før NOKUTs observasjoner (vurderingsgrunnlag) og deretter vurderinger presenteres. Avslutningsvis kommer vår konklusjon. Se nærmere om metoden for tilsynet og grunnlaget for våre vurderinger under kapittel 1.3 og 1.4.

NOKUT sendte foreløpig tilsynsrapport med varsel om vedtak til Fjellhaug Internasjonale Høgskole (FIH) 9. august 2023. I rapporten presenterte vi våre foreløpige vurderinger og konklusjoner. FIH uttalte seg om den foreløpige rapporten 11. september 2023, i «Uttalelse fra FIH til foreløpig rapport fra NOKUT» (heretter uttalelsen eller høyskolens uttalelse). Ytterligere dokumentasjon tilknyttet uttalelsen ble mottatt den 9. oktober 2023 og 17. oktober 2023. NOKUT har, ved utarbeidelsen av denne tilsynsrapporten, vurdert høyskolens uttalelse, og gjort enkelte endringer fra den foreløpige tilsynsrapporten. Vi vil behandle høyskolens anførsler løpende.

Med høyskolens uttalelse mottok NOKUT reviderte utgaver av flere av høyskolens styrende dokumenter. Der de aktuelle dokumentene omtales, vises det til revidert utgave.

NOKUTs tilsyn kan resultere i enkeltvedtak, og skal gjennomføres i samsvar med reglene i forvaltningsloven. Når det gjelder dokumentoffentlighet, vil reglene i offentlighetsloven³ komme til anvendelse.

Denne rapporten er å regne som et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. I rapportens kapittel 6 gir vi en oversikt over hvilke pålegg vi fatter vedtak om. Styret er ansvarlig for å påse at høyskolen drives i samsvar med gjeldende regelverk og at påleggene fra oss følges opp. Frist for retting er ett år fra vedtaksdato 11. desember 2023. Manglende oppfølging av pålegg vil kunne få konsekvenser ved kontroll på et senere tidspunkt. Høyskolen trenger ikke å sende NOKUT dokumentasjon på rettelser.

Dere har rett til å klage på enkeltvedtaket, jf. forvaltningsloven § 28. Mer informasjon om hvordan dere går frem hvis dere ønsker å benytte dere av klageretten finner dere i rapportens kapittel 7.

² Lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler

³ Lov 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig virksomhet

Tilsynsrapporten er i utgangspunktet åpen for innsyn, jf. offentlighetsloven § 3, og kan bli gjenstand for innsynsbegjæringer.

1.2 Om Fjellhaug Internasjonale Høgskole

FIH er en privat høyskole organisert som et aksjeselskap, eid av Norsk Luthersk Misjonssamband (NLM). Høyskolens vedtektsfestede formål er å gi høyere utdanning, utføre forskning, faglig utviklingsarbeid og formidling innenfor høyskolens fagområder, med utgangspunkt i en kristen virkelighetsforståelse, et kristent menneskesyn og kristne verdier.

Ifølge vedtektene har høyskolen også et hovedansvar for utvikling, formidling og tilrettelegging av kompetanse for NLM; og som formål å bidra til å utruste mennesker til kristen forkynnelse, formidling, misjon, verdibasert samfunnsengasjement og ledelse – nasjonalt og internasjonalt. FIH fikk høyskolestatus i 1996, og institusjonsakkreditering i 2018. Høyskolen tilbyr studier innen teologi, misjon, kristendom, religion, livssyn og etikk.

Høyskolen har hovedsete i Oslo og to avdelinger i Danmark. I rapporten er det virksomheten i Norge det siktes til når «FIH» omtales, dersom ikke noe annet er presisert.

Høyskolen hadde 34 årsverk i 2022, og per høst 2022 375 registrerte studenter.⁴

Høyskolens regnskap viser at den i 2022 hadde en omsetning målt i driftsinntekter på 26,7 mill. kroner. Av dette utgjorde 2,3 mill. kroner egenbetaling fra studentene, 17 mill. kroner offentlig tilskudd og 7,4 mill. kroner andre driftsinntekter. Høyskolens årsresultat viser et overskudd på 3 mill. kroner, som tilføres egenkapitalen.

1.3 Metode for tilsynet

Formålet med dette tilsynet er å få belyst hvordan styret arbeider med å sikre høyskolens oppfyllelse av de rettslige kravene på et utvalg sentrale områder. Temaet for tilsynet er styrets arbeid, økonomiske forhold ved høyskolen og internkontroll. Under økonomiske forhold har vi vurdert høyskolens økonomiske skille, disponering av statstilskudd og studentenes egenbetaling og markedsmessige vilkår knyttet til avtaler med nærstående. Vi har sett på styrets sammensetning, styreprotokoll, åpenhet om styrets arbeid, sammensetning av lokal klagenemd, studentenes tilgang til studentombud og tilrettelegging for arbeid i studentorgan. Under internkontroll har styrets arbeid med økonomistyring, avtaler med nærstående, planmessig arbeid med likestilling, samt styrets arbeid med læringsmiljø blitt vurdert.

I dette tilsynet gir den oversendte dokumentasjonen og intervjuene en indikasjon på om internkontrollen ved høyskolen er tilfredsstillende. Styreprotokollene er en sentral kilde i vurderingen av styrets kontroll med etterlevelsen av de styrende dokumentene. Merk at vi ikke har vurdert selve saksdokumentene som er behandlet av styret. Vi har heller ikke gjennomgående vurdert om eventuell etterlevelse av de styrende dokumentene innebærer at høyskolen faktisk oppfyller de lovpålagte materielle kravene som internkontrollen er ment å sikre.

⁴ Direktoratet for høyere utdanning og kompetanses Database for statistikk om høyere utdanning (DBH)

1.4 Grunnlag for vedtak

Våre vurderinger i denne tilsynsrapporten er basert på opplysninger hovedsakelig fra følgende kilder:

- oversendte dokumenter og redegjørelser, inkludert høyskolens uttalelse til foreløpig tilsynsrapport og tilleggsdokumentasjon mottatt i den forbindelse
- offentlige registre, inkludert Brønnøysundregistrene (Enhetsregisteret), Proff, Direktoratet for høyere utdanning og kompetanses Database for statistikk om høyere utdanning (DBH) og Statistisk sentralbyrå (SSB)
- høyskolens nettsted
- tilsynsbesøk 9. mars 2023, og intervjuer med
 - medlemmer av høyskolens styre (styreleder og nestleder)
 - ledelsen ved rektor/daglig leder og høgskoledirektør
 - økonomiansvarlig

2 Styret

2.1 Styrets sammensetning

2.1.1 Rettslige krav

Krav til styrets sammensetning følger av universitets- og høyskoleloven § 8-1 andre ledd. Styret skal ha minst fem medlemmer, og skal ha representanter fra studenter og ansatte. Hvis styret har mer enn ti medlemmer, skal hver av gruppene studenter og ansatte ha minst to medlemmer hver.

Styrets sammensetning skal oppfylle kravene om representasjon av begge kjønn, som stilles i likestillings- og diskrimineringsloven⁵ § 28 første ledd. Kravene gjelder for alle grupper representert i styret, det vil si studenter, ansatte og ordinære styremedlemmer valgt på generalforsamling. Kravene om kjønnsbalanse gjelder også ved oppnevning og valg av varamedlemmer, jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 28 andre ledd.

Dersom styret kun har én student- eller ansattrepresentant, kommer ikke kravene om kjønnsrepresentasjon til anvendelse for disse. Har styret to eller tre student- eller ansattrepresentanter, skal imidlertid begge kjønn være representert i hver av de to gruppene. Dette vil kunne innebære at man ikke kan velge de kandidatene som har fått flest stemmer, da hensynet til likestilling veier tyngre.

2.1.2 Observasjoner

Det følger av «Vedlegg 3.000 Oversikt over styremedlemmer» (heretter oversikten over styremedlemmer), «Vedlegg 1.000 Organisasjonskart FIH» (heretter organisasjonskartet) og «Vedlegg 17 Vedtekter for Fjellhaug Internasjonale Høgskole AS» (heretter reviderte vedtekter) at styret ved FIH har elleve medlemmer, hvorav to studentrepresentanter og to ansattrepresentanter.

Ifølge reviderte vedtekter og «Vedlegg 39 Styreinstruks FIH» (heretter revidert styreinstruks) skal både de eiervalgte styremedlemmene, studentrepresentantene og

⁵ Lov 16. juni 2017 nr. 51 om likestilling og forbud mot diskriminering

ansattrepresentantene ha to varamedlemmer. Det kommer frem av oversikten over styremedlemmer og organisasjonskartet at det kun er én av ansattrepresentantene som har vara, og at det kun er én vara for de eiervalgte styremedlemmene. På intervju ble dette bekreftet, og det kom frem at dette ikke er intensjonelt, og at det er naturlig at uoverensstemmelsen knyttet til sistnevnte vara blir fulgt opp på neste generalforsamling. Vi har ikke fått opplysning om eller hvordan FIH skal følge opp at ansattrepresentanten mangler vara.

Når det gjelder kravene om kjønnsrepresentasjon innen styrets ulike grupper, ser vi at hvert kjønn er representert blant ansattrepresentantene, studentrepresentantene og representantene oppnevnt av generalforsamlingen.

Oversikten over styremedlemmer stemmer ikke overens med opplysninger som kommer frem av Brønnøysundregistrene. På intervju kommer det frem at registrering i Brønnøysundregistrene har blitt avvist på grunn av at studentrepresentant fra avdeling i Danmark har manglet d-nummer, og at dette er bakgrunnen for avviket. Ledelsen opplyser at de jobber med å løse dette.

2.1.3 Vurderinger

FIH oppfylder kravet til antall styremedlemmer.

NOKUT vil poengtere viktigheten av at høyskolen har et bevisst forhold til sine vedtekter, og at styret sørger for at det til enhver tid er samsvar mellom høyskolens styrende dokumenter og praksis. Vi bemerker at det ikke er et uttrykt krav i loven at høyskolen har vararepresentanter til styret. Dersom høyskolen likevel fastsetter i vedtektene at det skal oppnevnes varaer til styrerepresentantene, forventes det at vedtektene følges, og at krav om kjønnsrepresentasjon etter likestillings- og diskrimineringsloven § 28 andre ledd ivaretas.

FIH oppfylder lovens krav til styrets sammensetning.

2.1.4 Konklusjon

NOKUT konkluderer med at sammensetningen av styret oppfylder lovens krav, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-1 andre ledd, jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 28 første ledd.

2.2 Styreprotokoll

2.2.1 Rettslige krav

Det skal føres protokoll over styrebehandlingen, jf. aksjeloven⁶ § 6-29 første ledd. Protokollen skal minst angi tid og sted, deltakerne, behandlingsmåten og styrets beslutninger. Videre skal det fremgå at saksbehandlingen oppfylder kravene i aksjeloven § 6-24. Styremedlem eller daglig leder som ikke er enig i styrets beslutning, kan kreve sin oppfatning innført i protokollen. Protokollen skal underskrives av alle de medlemmer som har deltatt i styrebehandlingen. Dersom styret har minst fem medlemmer og det treffes

⁶ Lov 13. Juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper

beslutning om det i møte, kan imidlertid to medlemmer signere, jf. § 6-29 tredje ledd. Elektronisk signatur er likestilt med fysisk underskrift.⁷

2.2.2 Observasjoner og vurderinger

NOKUT har fått oversendt protokollene fra styremøtene avholdt i 2020–2022 og enkelte øvrige protokoller. Protokollene inneholder tid, sted, deltakerne, behandlingsmåten og styrets beslutninger.

Følgende protokoller inneholdt ikke alle signaturer da foreløpig tilsynsrapport ble utarbeidet:

- «Vedlegg 2.140 Protokoll styremøte FIH 27.05.2020»
- «Vedlegg 2.160 Protokoll styremøte FIH 23.10.2020»
- «Vedlegg 2.315 Protokoll styremøte FIH 09.03.2022»
- «Vedlegg 2.343 Protokoll styremøte FIH 28.09.2022»
- «Vedlegg 2.363 Protokoll styremøte FIH 07.12.2022»
- «Vedlegg 19.012 Protokoll Styremøte FIH 08.03.2023»
- «Vedlegg 2.128 Protokoll styremøte FIH 26.03.2020»

Det var ikke fattet beslutning om at kun to medlemmer skulle signere protokollene.

Protokoll for styremøte 27.11.2019 («Vedlegg 2.101 Sak 02-20 2019.11.27 Protokoll FIH-styret») inneholdt ingen signaturer.

Disse protokollene oppfylte dermed ikke lovens krav om signering av styreprotokoller. Vi bemerker at loven ikke krever umiddelbar signatur, men at protokollen skal signeres.

I høyskolens uttalelse bemerker FIH at protokollene har en kombinasjon av digitale og fysiske signaturer, og at de fysiske signaturene står på siste side i protokollen. NOKUT har vært oppmerksom på dette ved gjennomgangen av protokollene.

FIH har med uttalelsen vedlagt oppdaterte protokoller.

Oppdatert protokoll for styremøte 27.05.2020 («Vedlegg 3 Styreprotokoll FIH 27.05.2020») er signert (digitalt og fysisk) av ni styremedlemmer, mens det var elleve medlemmer på møtet. Protokollen mangler signatur fra [redacted] og [redacted]. Protokollen er signert av ett medlem som ikke var til stede på møtet [redacted]), uten at det kommer frem at vedkommende har signert for at protokollen er «sett» e.l. En slik merknad knyttet til signaturen er ikke et lovkrav, men er forutsatt i kommentar til loven.⁸

Oppdatert protokoll for styremøte 23.10.2020 («Vedlegg 4 Styreprotokoll FIH 23.10.2020») mangler [redacted] signatur. Da denne mangler deltakerliste, har NOKUT lagt til grunn deltakerlisten fra «Vedlegg 2.160 Protokoll styremøte FIH 23.10.2020». Vi understreker at kravet etter § 6-29 tredje ledd også gjelder for varamedlemmer som har deltatt i styrebehandlingen, jf. § 6-9.

Oppdatert protokoll for styremøte 09.03.2022 («Vedlegg 5 Styreprotokoll FIH 09.03.2022») mangler seks signaturer ([redacted] og [redacted]).

⁷ Se Prop. 112 L (2016-2017) side 29

⁸ Norsk Lovkommentar til aksjeloven (elektronisk utg.) ved Tore Bråthen, note 1268

Oppdatert protokoll for styremøte 28.09.2022 («Vedlegg 6 Styreprotokoll FIH 28.09.2022») mangler én signatur ().

Oppdatert protokoll for styremøte 07.12.2022 («Vedlegg 7 Styreprotokoll FIH 07.12.2022») inneholder alle møtedeltakernes signaturer, og avviket det ble konkludert med i foreløpig tilsynsrapport er dermed rettet for denne protokollen. Se imidlertid merknad under, knyttet til aksjeloven § 6-24. Vi registrerer at studentrepresentanten med forfall ikke er oppført i oversikten over styremedlemmer.

Når det gjelder styreprotokoll for styremøte 08.03.2023 har FIH sammen med uttalelsen vedlagt en oppdatert protokoll («Vedlegg 8 a Styreprotokoll FIH 08.03.2023 1 av 2»), i tillegg til den opprinnelige («Vedlegg 8 b Styreprotokoll FIH 08.03.2023 2 av 2»). Til sammen inneholder protokollene signatur for alle som deltok i møtet. Protokollene er også signert av et medlem som hadde forfall (), uten merknad. NOKUT tar til etterretning at FIH har fremskaffet signatur fra de som ifølge protokollen deltok i møtet. Vi bemerker imidlertid, på generelt grunnlag, at det bør utarbeides én protokoll der samtlige signaturer fremgår.

FIH har også vedlagt protokoll fra styremøte 05.09.2023 («Vedlegg 9 Styreprotokoll FIH 05.09.2023»), som er signert av to styremedlemmer i tråd med beslutning på styremøtet. NOKUT tar til etterretning at denne protokollen er signert i tråd med kravet i aksjeloven § 6-29 tredje ledd.

NOKUT kan ikke se at det fremgår av protokollene for styremøte 07.12.2022, 08.03.2022 og 05.09.2023 at alle styremedlemmene har fått anledning til å delta i styrebehandlingen og at varamedlem for studentrepresentanten med forfall er innkalt, jf. aksjeloven § 6-24 andre og tredje ledd, jf. § 6-29 første ledd. Ved en inkurie ble disse avvikene ikke kommentert i den foreløpige tilsynsrapporten.

NOKUT forutsetter at styremedlemmene som har signert protokoll i ettertid var til stede på det aktuelle styremøtet.

2.2.3 Konklusjon

NOKUT konkluderer med at styret ikke oppfyller kravene til signering av styreprotokoll, jf. aksjeloven § 6-29 tredje ledd.

FIH pålegges å rette dette forholdet, se kapittel 6.1.

2.3 Åpenhet om styrets arbeid

2.3.1 Rettslige krav

Styret skal sørge for at det er størst mulig åpenhet om dets arbeid, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-1 tredje ledd første punktum. Dette innebærer at styret skal legge til rette for at høyskolens studenter og ansatte er informert om det arbeid som skjer i styret.

Størst mulig åpenhet innebærer at informasjon om styrets arbeid er lett tilgjengelig, både for styrets medlemmer og for studenter og ansatte som ikke er medlem eller vara i styret. Informasjonen må gis på egnet tidspunkt.

Det følger av aksjelovens §§ 6-21 og 6-22 at daglig leder, det vil si rektor, skal forberede saker til styret, og at styret skal varsles om styrebehandling på hensiktsmessig måte og med nødvendig frist. Sen utsendelse kan medføre at styret ikke kan behandle saken.

Styret skal, før studiestart, fatte vedtak om at det etter styrets skjønn er forsvarlig å starte opp et nytt studieår, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-1 femte ledd. Vedtaket skal være begrunnet og skal publiseres på høyskolens nettside.

2.3.2 Observasjoner

Det følger av revidert styreinstruks og kom frem på intervju med representanter fra styret, at styret vedtar en møteplan for kommende kalenderår senest på siste ordinære møte før årsskifte. Videre følger det av revidert styreinstruks at sakspapirene som hovedregel skal gjøres tilgjengelig minst en uke før møtetidspunktet. På intervju ble det informert om at innkalling til styremøter sendes ut rundt en uke før møtet, men at det unntaksvis ikke lykkes med å få ferdigstilt alle sakspapirer til denne tid.

I «2023.01.20 Dokumentasjon fra FIH til NOKUTs tilsyn med økonomi og administrative forhold» (heretter oversendelsesbrev av 20. januar) kommer det frem at styret i mai 2021 vedtok at protokollene fra FIHs styremøter skal gjøres tilgjengelig for alle ansatte og studenter på høyskolens digitale læringsplattform, Canvas. Vedtaket fremgår av «Vedlegg 2.241 Protokoll styremøte FIH 26.05.2021». I ettertid har referatene blitt flyttet til den nettbaserte samarbeidsplattformen SharePoint – også tilgjengelig for ansatte og studenter. Før mai 2021 ble protokollene automatisk gjort tilgjengelig for styret og de ansatte, og for eventuelle øvrige på forespørsel, jf. ovenfor nevnte dokumenter. Det har ikke kommet frem noen begrunnelse for hvorfor protokollene ikke var tilgjengelige for studenter før mai 2021.

Det kommer videre frem fra oversendte protokoller og intervju at enkelte saker unntas protokollføring i de ordinære protokollene. I «Vedlegg 2.257 Protokoll styremøte FIH 30.09.2021» er sak 35/21 om inndragning av søknadspapirer og karantenetid for søker unntatt offentlighet. I «Vedlegg 2.241 Protokoll styremøte FIH 26.05.2021» er sak 19/21 om ansettelse av daglig leder ved FIH-CPH unntatt. I begge tilfeller er begrunnelsen «personalhensyn».

I styrebehandlingen av rektors ansettelse ble det konstatert at saken var konfidensiell til «alt er på plass», jf. «Vedlegg 10.003 Ansettelse av rektor».

På tidspunktet for den foreløpige tilsynsrapporten fant ikke NOKUT vedtak om oppstart av nytt studieår på høyskolens nettsider, og det ble bekreftet på intervju at vedtaket ikke publiseres på nettsidene.

I høyskolens uttalelse opplyser FIH at vedtak om oppstart av nytt studieår nå er publisert på høyskolens nettsider, og NOKUT ser at dette stemmer. FIH bemerker i uttalelsen at det er uproblematisk å publisere vedtaket samtidig som høyskolen finner det uklart hva i lovteksten som gir grunnlag for å kreve publisering av vedtaket.

2.3.3 Vurderinger

NOKUT har ikke tilstrekkelig dokumentasjon til å vurdere om FIHs praksis når det gjelder utsending av innkallinger til styremøter er i overensstemmelse med lovkravet. Vi understreker viktigheten av at innkalling til styremøte sendes ut i god tid, slik at ansatt- og studentrepresentantene får anledning til å sette seg inn i og orientere sine grupper om aktuelle saker.

FIH har endret sin praksis for publisering av styreprotokoller. NOKUT vurderer at nåværende praksis ivaretar kravet om åpenhet om styrets arbeid.

NOKUT stiller spørsmål ved begrensningen i åpenheten knyttet til ansettelse av daglig leder ved avdelingen i Danmark. Videre er det ikke opplyst hvorfor saksbehandlingen knyttet til rektors ansettelse ble holdt konfidensiell. NOKUT vurderer at studenter, ansatte og andre interesserte burde hatt mulighet til å holde seg orientert i prosessen med ansettelse av rektor/daglig leder. Vi viser ellers til kapittel 2.4 om styrets saksbehandling ved ansettelsen av rektor.

Ved en inkurie ble henvisningen til kravet om publisering av vedtaket om oppstart av nytt studieår ikke inkludert i den foreløpige rapporten. Plikten til publisering fremgår av forarbeid til universitets- og høyskoleloven; Prop. 44 L (2016–2017), s. 68.

2.3.4 Konklusjon

NOKUT konkluderer med at FIH oppfyller lovens krav om størst mulig åpenhet om styrets arbeid, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-1 tredje ledd første punktum og femte ledd.

2.4 Styrets saksbehandling

2.4.1 Rettslige krav

Styret skal som hovedregel behandle saker i møte og behandlingsmåten skal være betryggende, jf. aksjeloven § 6-19 første ledd. Et «møte» etter loven forutsetter samtidig deltakelse og mulighet for dialog – ren sirkulasjon av dokumenter er ikke et møte, jf. Prop. 140 L (2020–2021) punkt 14.3. Fysiske møter og møter hvor noen deltar ved bruk av elektroniske hjelpemidler, er sidestilt, jf. aksjeloven § 1-5a.

Kravet om betryggende behandlingsmåte gjelder uavhengig av om en sak behandles i møte eller på annen måte, og innebærer et krav om at behandlingsmåten må sikre forsvarlig saksbehandling i styret. Behandlingsmåten for den enkelte sak må vurderes konkret av styreleder. Relevant i vurderingen er om sakens karakter tilsier at styremedlemmene ved behandlingen av saken bør kommunisere direkte med hverandre.

Styret kan ikke treffe beslutning uten at alle styremedlemmene så vidt mulig er gitt anledning til å delta i behandlingen av saken, jf. aksjeloven § 6-24 andre ledd. Kravet omfatter også varamedlemmer og observatører, jf. aksjeloven § 6-9.

Forholdet mellom daglig ledelse og styret ved høyskolen reguleres av aksjeloven og høyskolens vedtekter. Daglig leder (rektor) tilsettes av styret hvis ikke det er bestemt i vedtektene at dette skal gjøres av generalforsamlingen, jf. aksjeloven § 6-2 andre ledd.

2.4.2 Observasjoner

Både de ansatte og studentene har representanter i høyskolens styre (se kapittel 2.1.2). Det ble imidlertid på intervju opplyst at studentene ikke alltid er representert på styremøter, da det hender ved studentrepresentants forfall at vara ikke kan møte. Det er ikke opplyst om rutine for utsettelse av møter eller viktige saker ved representanters forfall.

Rektor er daglig leder ved FIH, jf. reviderte vedtekter § 11. Det er ikke bestemt i vedtektene at generalforsamlingen skal tilsette rektor.

Nåværende rektor ved FIH ble tilsatt i 2016, etter en periode som konstituert rektor. Det kommer frem av «Vedlegg 10.001 Protokoll styremøte FIH 02.02.2016» (se sak 07/16) og «Vedlegg 10.002 Protokoll styremøte FIH 16.03.2016» (se sak 14/16) at det ble nedsatt en ansettelseskomité med ansvar for å forberede utlysning, intervju og ansettelse av rektor. Komiteen bestod av styreleder, nestleder og et navngitt styremedlem. Det var ingen representant for de ansatte eller studentene i ansettelseskomiteen.

Som dokumentasjon knyttet til tilsettingen av rektor, i tillegg til styremøteprotokoller som omhandlet temaet, ble det oversendt kopi av e-postkorrespondanse mellom styremedlemmer (jf. «Vedlegg 10.003 Ansettelse av rektor»), med stemmegivning over forslag om vedtak om å tilby ████████ rektorstillingen. Jobbintervjuet ble avholdt dagen før forslaget ble oversendt styremedlemmene. Samtlige stemte for forslaget, og styreleder vedtok i e-post påfølgende dag at ████████ skulle tilbys stillingen.

Det var elleve styremedlemmer som deltok i e-postkorrespondansen, hvorav én studentrepresentant og én ansattrepresentant. Ifølge «Oversikt over styremedlemmer ved ansettelse av rektor» (oversendt i e-post av 21. april 2023), representerte e-postmottakerne styret i sin helhet.

På intervju opplyses det at ansatt- og studentrepresentanter fikk avgi stemme i forbindelse med tilsetting av rektor i styremøte. NOKUT skrev i foreløpig tilsynsrapport at vi ikke har mottatt dokumentasjon på dette. I høyskolens uttalelse stiller FIH spørsmålsteget ved NOKUTs vurdering. FIH har i uttalelsen understreket at e-posten kun representerte det endelige vedtaket, mens det hadde vært tilrettelagt for slik involvering fra styret underveis i ansettelsesprosessen at styrets saksbehandling var betryggende. FIH opplyser at ansettelseskomiteen arbeidet tett med styret gjennom hele prosessen, at utlysningsteksten tok utgangspunkt i samtaler i styremøte og at rammene for jobbintervju ble drøftet i styremøte. FIH understreker videre at ansatt- og studentrepresentant deltok i aktuelle styremøter og i e-postkorrespondansen.

I uttalelsen kommer det videre frem at når rammene for jobbintervjuet ble utarbeidet, var det kun én søker til stillingen.

2.4.3 Vurderinger

Studentene skal være representert i styret, og det må legges til rette for en ordning som sikrer reell representasjon. Vi viser til våre vurderinger under kapittel 2.1.2. Vi forutsetter at dersom viktige saker skal behandles, utsettes møtet eller behandlingen av den enkelte sak til styret er tilstrekkelig representert.

Det er styret ved FIH som tilsetter rektor. NOKUT vurderer at tilsetting av rektor er en viktig oppgave for styret ved høyskolen. Vi anser at viktige saker bør besluttes på bakgrunn av en åpen dialog og behandles på en måte som gir styremedlemmene mulighet til meningsutveksling, informasjonsinnhenting og presisering av sine synspunkter. Møter anses fremdeles som den mest betryggende behandlingsformen.⁹

NOKUT anser ikke at e-postkorrespondanse gir grunnlag for en betryggende utøvelse av styrearbeidet knyttet til en så sentral sak som ansettelse av daglig leder/rektor. Til dette kommer også at ikke alle grupper av interessenter (ansatte og studenter) var representert i komiteen som forberedte ansettelsen.

⁹ Prop.111 L (2012–2013) side 106

NOKUT bemerker for øvrig at styresammensetningen ikke oppfylte lovkravene på tidspunktet for ansettelsen av nåværende rektor. Vi viser til rettsgrunnlaget gjengitt i kapittel 2.1.1.

NOKUT tar innsigelsene i høyskolens uttalelse til etterretning. NOKUT viser til at vi på tidspunktet for foreløpig tilsynsrapport ikke kunne se at avgjørelsen om tilsetting av rektor ble foretatt i styremøte. At det kun var én søker til stillingen er ny informasjon for NOKUT. Samtidig mener vi dette ikke kan være avgjørende for avgjørelsesprosessen, da arbeidsgiver har anledning til å lyse ut en stilling på nytt.

NOKUT bemerker at det i foreløpig tilsynsrapport ikke ble konkludert med pålegg om retting knyttet til dette temaet.

Forutsatt at den endelige avgjørelsen som ble fattet på e-post var en direkte forlengelse av avgjørelser tatt i styremøte, har NOKUT funnet at det kan konkluderes med at saksbehandlingen var betryggende.

2.4.4 Konklusjon

Styrets saksbehandling knyttet til ansettelsen av rektor oppfylte lovens krav om en betryggende behandlingsmåte, jf. aksjeloven § 6-19 første ledd.

3 Studentenes rettsstilling

3.1 Sammensetning av lokal nemnd for studentsaker

3.1.1 Rettslige krav

Universiteter og høyskoler skal opprette en eller flere nemnder som etter delegering fra styret skal behandle saker som berører kandidatene, jf. universitets- og høyskoleloven § 5-1. En slik nemnd skal ha fem medlemmer med personlige varamedlemmer.

Lederen og dennes varamedlem må oppfylle de lovbestemte kravene til lagdommere. Dette betyr at de må være norske statsborgere, ikke være fradømt stemmeretten, ha fylt 25 år og ha juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap, jf. domstolloven¹⁰ §§ 53 første ledd første punktum og 54 andre ledd første punktum. Lederen og dennes varamedlem skal ikke være ansatt ved høyskolen. To av medlemmene skal være studenter. Representanter for institusjonens eier eller medlem av høyskolens styre kan ikke være medlem av en slik nemnd.

3.1.2 Observasjoner

FIH har en lokal nemnd for studentsaker, omtalt som klagenemnd. Det kommer frem av «Vedlegg 4.000 Oversikt over klagenemndas medlemmer» at nemnda har fem medlemmer med personlige varamedlemmer. I det nevnte vedlegget opplyses det at leder i klagenemnda og hans vara er henholdsvis advokat og politijurist, og at de ikke er ansatt ved FIH.

¹⁰ Lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene

I «Vedlegg 5.000 Instruks for Klagenemnd ved FIH» kommer det frem at styret oppnevner klagenemnda, og at studentrepresentantene utpekes etter forslag fra Øvre Studentråd (ØSR), med funksjonstid på ett år.

I «Vedlegg 2.343 Protokoll styremøte FIH 28.09.2022» vedtar styret ny sammensetning av klagenemnd for tre år fra høsten 2022 (se sak 32/22). Det kommer imidlertid frem at studentene ennå ikke har nominert sine kandidater på tidspunktet for styremøtet. I «Vedlegg 2.363 Protokoll styremøte FIH 07.12.2022» utpekes én studentrepresentant for studieåret 2022–2023, men ingen vara for vedkommende (se sak 48/22). Ytterligere tre studentrepresentanter, hvorav to varaer, ble foreslått i ØSR-møte 05.01.23 (jf. «Vedlegg 3.001 Protokoll ØSR 05.01.2023», sak 8-22/23) og formelt valgt i styremøte 08.03.23 (jf. «Vedlegg 19.012 Protokoll Styremøte FIH 08.03.2023», sak 10/23).

Klagenemnda hadde tidligere representanter som også var medlem av styret, men dette er ikke lenger tilfelle. Vi viser til «Vedlegg 2.343 Protokoll styremøte FIH 28.09.2022», sak 32/22 og «Vedlegg 10.002 Protokoll styremøte FIH 16.03.16», sak 24/16.

3.1.3 Vurderinger

FIH oppfyller kravet til sammensetning av lokal klagenemnd.

NOKUT bemerker at klagenemnda ikke var korrekt sammensatt i perioden september 2022 til mars 2023, grunnet manglende studentrepresentanter med varaer. I perioden etter semesterslutt kan det være særlig viktig at nemnda er korrekt sammensatt, da dette normalt er en tid med høyere pågang av klager enn ellers gjennom året, og hvor eventuelle klager over formelle feil ved eksamen fremsettes.

Det er av stor betydning for studentene at klager på formelle feil behandles raskt, slik at en eventuell ny eksamen eller ny sensurering kan gjennomføres relativt kort tid etter eksamen. I alle tilfelle er det et lovkrav å ha korrekt sammensatt klagenemnd hele året. FIH må sikre at høyskolens rutiner og praksis sørger for at klagenemnda til enhver tid er operativ.

3.1.4 Konklusjon

NOKUT konkluderer med at FIHs lokale klagenemnd for studentsaker oppfyller lovens krav, jf. universitets- og høyskoleloven § 5-1.

3.2 Studentenes tilgang til studentombud

3.2.1 Rettslige krav

Styret skal sørge for at alle studenter har tilgang til et studentombud, jf. universitets- og høyskoleloven § 4-17 første ledd. Dette innebærer at alle studenter har krav på å kunne henvende seg til et studentombud for å få råd og hjelp i saker knyttet til deres studiesituasjon. Studentombudet kan ikke instrueres i sitt arbeid, og har taushetsplikt.

Det er ikke et krav at studentene skal ha fysisk tilgang til studentombudet. Ordningen med studentombud må imidlertid organiseres slik at alle studenter har *tilstrekkelig tilgang*. Tilgangen kan ikke regnes som tilstrekkelig dersom studentene i praksis har problemer med å få kontakt med ombudet fordi vedkommende har ansvar for et for stort antall studenter eller av andre grunner er vanskelig å komme i kontakt med. Innenfor denne rammen står høyskolen fritt til selv å velge hvordan den vil organisere ordningen med studentombud.

3.2.2 Observasjoner og vurderinger

FIH samarbeider med andre høyskoler om studentombudtjenesten. Det kommer frem i «Vedlegg 17.006 Overordnet samarbeidsavtale om studentombud» at FIH har felles studentombud med fem – potensielt seks – andre institusjoner. Studentombudet er lokalisert ved Høyskolen Kristiania og besøker høyskolene ved behov. Samarbeidsavtalen åpner for å utvide kapasiteten ved studentombudet med et halvt årsverk, basert på belastning og antall brukere av tjenesten.

Ifølge e-post fra studentombudet og høyskolens redegjørelse kom det ingen henvendelser fra studenter ved FIH til studentombudet i 2020 og 2021, og to henvendelser i 2022, jf. «Vedlegg 17.007 Epost fra Studentombudet med antall henvendelser 2020», «Vedlegg 17.008 Epost fra studentombud med antall henvendelser 2021-2022» og oversendelsesbrev av 20. januar.

I oversendelsesbrev av 20. januar kommer det frem at studentene får informasjon om studentombudordningen via oppslag, den digitale læringsplattformen og høyskolens nettsider. Studentombudets kontaktinformasjon er oppgitt på nettsidene. Høyskolen opplyser videre at det også har vært forsøkt at studentombudet står på stand, samt å informere studenter «som er i en situasjon der det kan være aktuelt å benytte seg av studentombudet» direkte. Eksempler som gis på når sistnevnte kan være aktuelt, er ved mistanke om plagiat.

Vi bemerker at praksisen der konkrete studenter skal gis informasjon om studentombudet etter en vurdering av om det for den enkelte «kan være aktuelt å benytte seg av studentombudet», gir risiko for svikt, da nødvendig informering avhenger av en korrekt vurdering og konsekvent gjennomføring av rutinen. Det er likevel NOKUTs vurdering at studentene har tilgang til informasjon om studentombudordningen via kanalene FIH har redegjort for. NOKUT legger til grunn at studentene har tilstrekkelig tilgang til ombudet. Det har ikke kommet frem opplysninger som tyder på at studentene har problemer med å få kontakt med ombudet.

3.2.3 Konklusjon

NOKUT konkluderer med at FIH oppfylder kravene til studentenes tilgang til studentombud, jf. universitets- og høyskoleloven § 4-17 første ledd.

3.3 Tilrettelegging for arbeid i studentorgan

3.3.1 Rettslige krav

Studentene ved høyskoler kan opprette et studentorgan som skal ivareta studentenes interesser og fremme studentenes synspunkter overfor høyskolens styre, jf. universitets- og høyskoleloven § 4-1. Tilsvarende kan studenter ved den enkelte avdeling eller grunnenhet opprette studentorgan for denne.

Styret skal legge forholdene til rette slik at studentorganene kan drive sitt arbeid på en tilfredsstillende måte. Omfanget av tilretteleggingen skal kunne dokumenteres av høyskolen. Tilretteleggingsplikten innebærer at studentene skal få anledning til å redegjøre for sitt behov, slik at høyskolen kan vurdere hva den må tilby for å til enhver tid oppfylle sin plikt. Disse forutsetningene kan endre seg, slik at hva som til enhver tid er tilfredsstillende, ikke nødvendigvis er statisk.

3.3.2 Observasjoner og vurderinger

«Vedlegg 17.009 Avtale mellom FIH og øvre studentråd» (heretter samarbeidsavtalen) regulerer samarbeidet mellom høyskolen og studentrådene, jf. oversendelsesbrev av 20. januar. I samarbeidsavtalen kommer det frem at øverste studentorgan ved FIH er Øvre studentråd (ØSR), og at ØSR representerer de lokale studentrådene (SR). Avtalen inneholder forpliktelser FIH har om å sørge for praktisk tilrettelegging av møterom, demokratiske valg, tilbud om opplæring av studentrepresentanter, tilgang til digital plattform og å overholde lover og forskrifter på området.

NOKUT legger til grunn at studentorganet har fått anledning til å redegjøre for sitt behov for tilrettelegging, og til å komme med innspill om temaet når det er inngått avtale mellom studentorganet og FIH.

FIH opplyser at høgskoledirektøren er ansvarlig for at samarbeidet med studentorganer fungerer i tråd med sitt ansvar for studieadministrasjonen, jf. oversendelsesbrev av 20. januar og «Vedlegg 2.110 Sak 07-20f Instruks høgskoledirektør». NOKUT vurderer det positivt at høyskolen har synliggjort hvem som har ansvaret, da vi legger til grunn at det reduserer risikoen for svikt i overholdelsen av lovkravene.

3.3.3 Konklusjon

NOKUT konkluderer med at FIH oppfylder lovens krav om å tilrettelegge for at studentorganet kan drive sitt arbeid på en tilfredsstillende måte, jf. universitets- og høyskoleloven § 4-1.

4 Økonomiske forhold ved høyskolen

4.1 Økonomisk skille mellom akkreditert og ikke-akkreditert virksomhet

4.1.1 Rettslige krav

Private høyskoler skal ha et økonomisk skille mellom de akkrediterte delene av virksomheten og ikke-akkrediterte deler av virksomheten, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-7 andre ledd og forskrift om private universiteter, høyskoler og fagskoler – krav til regnskap mv.¹¹ (heretter regnskapsforskriften) § 2. Økonomisk skille skal sikre at offentlig tilskudd og studentenes egenbetaling benyttes til den akkrediterte delen av virksomheten. Regnskapene skal kunne dokumentere at høyskolen opprettholder et slikt skille mellom delene av virksomheten.

Med akkreditert del av virksomhet menes her drift som kan knyttes til høyskolens akkrediteringer, sammenholdt med formål angitt i universitets- og høyskoleloven § 1-1.

Forskning, faglig utviklingsarbeid og formidling av resultater av arbeid utført for eksterne kan anses som en del av høyskolens akkrediterte virksomhet dersom dette kommer til nytte

¹¹ Forskrift 21. desember 2017 nr. 2382 om private universiteter, høyskoler og fagskoler – krav til regnskap mv.

i undervisningen av studenter eller i egen virksomhet for øvrig, jf. universitets- og høyskoleloven § 1-1 bokstav b og c.

4.1.2 Observasjoner og vurderinger

FIH har i dokumentasjon og intervjuer gitt uttrykk for at høyskolen kun driver akkreditert virksomhet, og følgelig at det ikke må opereres med et økonomisk skille i regnskapene.

Etter avtale med FIHs eier, NLM, utfører FIH oppdrag for NLM (NLM-U)¹², jf. «Vedlegg 33 Avtale mellom NLM Utland og FIH» (heretter intensjonsavtalen).

NOKUT har undersøkt om oppdragene FIH skal utføre for NLM etter intensjonsavtalen er ikke-akkreditert virksomhet, som medfører at FIH likevel må ha et økonomisk skille i henhold til universitets- og høyskoleloven i regnskapet. Vi har avgrenset undersøkelsen til 2022.

Formålet med intensjonsavtalen er at FIH og NLM skal samarbeide, for å utfylle hverandre og bidra til bedre å nå de mål som er satt for deres respektive virksomheter og ansvarsområder.

I henhold til intensjonsavtalen punkt 1 skal FIH kunne påta seg undervisningsoppdrag og bibelopplæringstiltak ved institusjoner som NLM samarbeider med på misjonsfeltene, eller institusjoner som NLM anser det strategisk å utvikle samarbeid med.

Det står også i intensjonsavtalen at FIH kan utføre andre tjenester for NLM. Dette kan være oppgaver knyttet til veiledning, fagutvikling, rådgivning, forskning og administrasjon ved de nevnte høyskolene og ved NML. På intervjuet sa ledelsen at de har hatt undervisning i Kenya, deltakelse på konferanser, evaluering av arbeidet i andre land og formidling av resultatene fra dette arbeidet til andre deler av NLM og frivillige.

Ledelsen sa på intervjuet at formålet med oppdraget er å bidra med høyskolens kompetanse inn i NLMs internasjonale arbeid. Videre ble det sagt at praksis via arbeidet for NLM har overføringsverdi for undervisningen på FIH, og blir dermed en del av den faglige formidlingen til studentene. Ledelsen avslutningsvis at det per nå i praksis brukes om lag ett årsverk til utførelsen av oppdraget.

NOKUTs vurdering er at oppdragene for NLM er å anse som del av høyskolens akkrediterte virksomhet, og er i tråd med formålet i universitets- og høyskoleloven § 1-1 bokstav b og c, så lenge det foregår en formidling av resultatene av arbeidet utført for NLM, det er en kompetanse- og erfaringsoverføring fra oppdrags- og bidragsvirksomheten til høyskolen og resultatene av arbeidet formidles til studentene gjennom undervisningen slik at det kommer dem til gode. Vi vurderer derfor at virksomheten FIH utfører for NLM er akkreditert virksomhet.

4.1.3 Konklusjon

NOKUT konkluderer med at oppdragene for NLM anses som akkreditert virksomhet, og at kravet om økonomisk skille mellom akkrediterte og ikke-akkrediterte deler av virksomheten derfor ikke gjør seg gjeldende, jf. jf. universitets- og høyskoleloven § 8-7 andre ledd og regnskapsforskriften § 2.

¹² NLM Utland er registrert med egne juridiske enheter lokalt på misjonsfeltene i utlandet, men behandles her som en del av morselskapet, NLM

4.2 Disponering av midler – regnskapsmessig skille

4.2.1 Rettslige krav

Det følger av universitets- og høyskoleloven § 8-3 fjerde ledd at høyskolen skal la mottatt statstilskudd og egenbetaling komme studentene til gode, og at høyskolen ikke kan foreta utdelinger. Dette følger også av forskrift om egenbetaling ved universiteter og høyskoler¹³ §§ 4-1 og 4-2.

For å kunne ivareta kravet om at tilskudd skal komme studentene til gode, må høyskolen føre regnskap i tråd med kravene gitt i regnskapsforskriften, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-7 fjerde ledd. I regnskapsforskriften kommer det frem at transaksjoner skal bokføres løpende og direkte på ansvarssted, jf. § 2 tredje ledd. Der direkteføring ikke er mulig, skal fordelingen på ansvarssteder skje i samsvar med den reelle bruken av ressurser.

Høyskolens årsregnskap skal ha noteopplysninger om segmentregnskapet for hvert av ansvarsstedene, med en inndeling som minst viser sum inntekter, sum kostnader, driftsresultat, sum netto finansposter og årsresultat. Årsregnskapet skal også ha noteopplysninger om endring i opptjent og innskutt egenkapital, fordelt på segment, jf. regnskapsforskriften § 3 bokstav a og c.

Regnskapet må dokumentere at tilskuddet er brukt etter KDs forutsetninger, slik det også er presisert i tilskuddsbrevet til private høyskoler.

Nærmere om ansvarssted og regnskapsmessig skille

I tråd med lovens utgangspunkt, minnet KD om at tilskudd høyskolen mottar er ment for studenter i Norge, i brev av 7. februar 2012. Departementet henviste til tilskuddsbrev av 22. desember 2012. Dersom FIH ønsket at virksomhet i Danmark skulle finansieres med statlige tilskudd, måtte det omtales i søknad om statstilskudd for 2014.

I punkt 2.10 i «Vedlegg 14.027 Avtale mellom DBI og FIH om opprettelsen av FIH-CPH» og «Vedlegg 14.029 Signert avtale mellom MF og FIH om opprettelsen av FIH-AAR» (heretter henholdsvis avtalen med DBI og avtalen med MF, eller samlet avtalene om danmarksavdelingene) kommer det frem at avdelingene i Danmark skal være økonomisk selvberende. Dette er også nedfelt i revidert økonomireglement punkt XI, jf. «Vedlegg 36 Økonomireglement for FIH».

Det følger av avtalene om danmarksavdelingene at avdelingen i København finansieres av Dansk Bibel-Institut (DBI), og Menighedsfakultetet (MF) finansierer avdelingen i Århus. Eventuelt underskudd fra driften ved FIH-CPH og FIH-AAR skal dekkes av henholdsvis DBI og MF. Vi ser av regnskapet for FIH-CPH og FIH-AAR, at danmarksavdelingene får tilført tilskudd fra henholdsvis DBI og MF, og at regnskapene går i balanse, jf. for eksempel «Vedlegg 18.021 FIH-CPH 2022 Q4» og «Vedlegg 18.033 FIH-AAR 2022 Q1-4».

På intervjuet ble det bekreftet at det ikke skal gå midler fra FIH til danmarksavdelingene. Det samme kommer frem av avtalene FIH har inngått med henholdsvis DBI og MF angående de økonomiske forholdene knyttet til danmarksavdelingene, jf. punkt 10 i «Vedlegg 14.028 Økonomisk avtale mellom FIH og DBI» og «Vedlegg 14.030 Økonomisk avtale mellom FIH og

¹³ Forskrift 15. desember 2005 nr. 1506 om egenbetaling ved universiteter og høyskoler

MF» (heretter henholdsvis økonomiavtalen med DBI og økonomiavtalen med MF, eller samlet økonomiavtalene).

NOKUT registrerer at det i avtalene om danmarksavdelingene punkt 2.4 står at studentene ved FIH Danmark i utgangspunktet har samme status og rettigheter i forhold til høyskolen som studentene ved FIH Norge. Dette er å anse som en avtalerettslig forpliktelse mellom FIH og DBI/MF, og endrer ikke forpliktelsene FIH har som følge av myndighetskrav.

NOKUT legger dermed til grunn at kostnader tilhørende den respektive avdelingen i Danmark utgjør et ansvarsted etter regnskapsforskriften, jf. forskriften § 2 tredje ledd. Dette innebærer at FIH skal dokumentere at kostnader tilhørende avdelingene i Danmark holdes regnskapsmessig adskilt fra kostnader som tilhører avdelingen i Norge. Videre må årsregnskapet ha noteopplysninger i segmentregnskapet for hver avdeling som følger av forskriften § 3.

For å avklare om FIH har benyttet offentlig tilskudd og egenbetaling på høyskoletilbud i Danmark, har vi undersøkt FIHs bokføring av kostnadene som tilhører avdelingene i Danmark. Videre har vi undersøkt om årsregnskapet for segmentregnskapet for hver avdeling inneholder de påkrevde noteopplysningene. Vi har avgrenset undersøkelsen til 2022.

4.2.2 Observasjoner

I oversendelsesbrev av 20. januar oppgir FIH at det er «rutiner for at alle føringer som gjelder campusene i Danmark merkes slik at de enkelt kan skilles ut og viderefaktureres avdelingen», jf. side 45.

Fakturaene og fakturagrunnlaget for kostnader som er dekket av avdelingene i Danmark i 2022 er fremstilt i «Vedlegg 14.039_Faktura FIH-CPH 2022 (sendt 26.01.2023)» og «Vedlegg 14.042_Faktura FIUC-AAR 2022 (sendt 26.01.2023)» (heretter henholdsvis fakturagrunnlag FIH-CPH og fakturagrunnlag FIH-AAR, eller samlet fakturagrunnlagene). Disse vedleggene viser hva FIH fakturerer avdelingene i Danmark for, og de tilhørende beløpene.

Fakturagrunnlagene viser hvilke regnskapskontoer kostnadene er bokført på. NOKUT har undersøkt bokføringen av kostnadene som står oppført i fakturagrunnlagene. Formålet er å identifisere hvilke kostnader som er bokført på henholdsvis FIH-CPH og FIH-AAR. Dette har vi kontrollert gjennom «Vedlegg 19.017 Hovedbok for 2022» (heretter hovedbok for 2022). Vi har fra hovedbok for 2022 valgt ut kostnader, inntekter og andre relevante bokføringer som vi ser er ført spesifikt på FIH-CPH/AAR.

Avdelingen i København

Fakturagrunnlag FIH-CPH viser at det fakturerte beløpet til FIH-CPH utgjør kroner 532 193 i 2022. Dekomponering av dette beløpet viser følgende:

- «adm. stilling jfr vedlegg», kroner 392 738
- «IKT inkludert systemer», kroner 66 216
- «Sensur», kroner 79 286
- «Reiser til Danmark», kroner 423
- «Bibliotek», kroner 115 000
- «eMissio», kroner -12 505
- «Til motregning & timesaldo», kroner -108 964

Kontrollen av bokføringen av beløpene i fakturaen er fremstilt i tabell 1, der NOKUT har summert innteks- og kostnadskontoene.¹⁴ Vi har valgt ut regnskapskontoer som er merket med prosjektnummer 110 i regnskapet til FIH, som vi ser tilhører FIH-CPH.

Tabell 1. Fakturagrunnlag FIH-CPH. Regnskapskontoer. 2022

Beskrivelse	Beløp	Regnskapskonto/kilde
Inntekter	-472 024	3270
Kundefordringer	7 915	1504
Kostnader	-68 084	4806,4807, 4808, 6550, 6554, 6738, 6790
Sum	-532 193	
Kundefordringer/faktura	532 193	1500 (ikke merket «110»)/Fakturagrunnlag FIH-CPH

Vi registrerer at totalbeløpet i fakturagrunnlaget stemmer med summeringer i tabell 1 av regnskapskontoer som er merket med prosjektnummer 110 i hovedbok for 2022.¹⁵

I tabell 2 har vi fremstilt bokførte personalkostnader for FIH-CPH, som er hentet fra hovedbok for 2022. Personalkostnadene gjelder regnskapskontoer for lønnskostnader som er bokført FIH-CPH (merket med prosjektnummer 110).

Tabell 2. Bokførte personalkostnader FIH-CPH. 2022

Beskrivelse	Beløp	Regnskapskonto/kilde
Timelønn	49 078	5001
Honorar uten arbeidsgiveravgift (AGA)	1 830	5006
Beregnete feriepenger	6 123	5091
AGA påløpte feriepenger	863	5182
AGA	6 920	5400
Sum lønnskostnader/ sosiale kostnader	64 814	

Av dokument «131. Prosjektrapport denne perioder» (heretter dokument 131 for FIH-CPH/fakturagrunnlaget), som er lagt ved fakturagrunnlag FIH-CPH, fremkommer det at regnskapskonto 5001 utgjør kroner 27 550, noe som avviker fra det som står oppført i hovedbok for 2022 under regnskapskonto 5001, se tabell 2 (kroner 49 078). Videre ser vi av dokument 131 for FIH-CPH at sum lønnskostnader, inkludert feriepenger og AGA, utgjør kroner 43 286. Dette beløpet avviker også fra sum lønnskostnader/sosiale kostnader i tabell 2 (kroner 64 814).

Vi ser at det føres regnskap for avdeling FIH-CPH, se for eksempel «Vedlegg 18.021 FIH-CPH 2022 Q4». Slikt regnskap skal leveres til FIH hvert kvartal, jf. økonomiavtalen med DBI punkt 10.

¹⁴ Inntekter er bokført i tråd med balanseligningen der inntekter krediteres. Bokføringen av kostnadene er kreditert fordi det ser ut til at beløpet er et fratrukk i FIHs kostnader, det vil si motregnet mot de kostnadene som skal påføres FIH-CPH.

¹⁵ Fakturabeløpet på 532 193 er ikke merket med prosjektnummer 110, men ut fra beløpets størrelse forstår NOKUT at dette er fakturaen.

Avdelingen i Århus

Fakturagrunnlag FIH-AAR viser at det fakturerte beløpet til FIH-AAR utgjør totalt kroner 596 820. Dekomponering av dette beløpet viser følgende:

- «Adm. stilling jfr vedlegg», kroner 395 238
- «IKT inkludert systemer», kroner 44 966
- «Sensur», kroner 77 672
- «Bibliotek», kroner 115 000
- «eMissio», kroner 4 168
- «Sykepenger mottatt i Norge, til fratrekk», kroner -39 224
- «Utlegg til premie til studenter MF AAR», kroner -1000

Som for FIH-CPH har vi undersøkt bokføringen av beløpene i fakturaen. Beløpene er fremstilt i tabell 3, der NOKUT også har summert inntekts- og kostnadskontoer. Vi har valgt ut regnskapskontoer som merket med prosjektnummer 115 i regnskapet, som vi ser tilhører FIH-AAR.

Tabell 3. Fakturagrunnlag FIH-AAR. Regnskapskontoer. 2022

Beskrivelse	Beløp	Regnskapskonto/kilde
Inntekter	-472 910	3270
Kundefordringer (viderefakturering)	-4 168	1504
Kundefordringer	39 224	1500
Kostnader	-158 966	4806, 4807, 4808, 6550, 6554, 7799
Sum	-596 820	NOKUTs beregning
Kundefordringer/faktura	596 820	1500 (ikke merket «115»)/Fakturagrunnlag FIH-AAR

Vi registrerer at totalbeløpet i fakturagrunnlaget stemmer med summeringer i tabell 3 av regnskapskontoer som er merket med prosjektnummer 115 i regnskapet.¹⁶

I tabell 4 har vi fremstilt de bokførte personalkostnadene for FIH-AAR, som er hentet fra hovedbok for 2022. Personalkostnadene gjelder regnskapskontoene for lønnskostnader som er bokført FIH-AAR (merket med prosjektnummer 115).

¹⁶ Fakturabeløpet på 596 820 er ikke merket med prosjektnummer 115, men ut fra beløpets størrelse forstår NOKUT at dette er fakturaen.

Tabell 4. Bokførte personalkostnader FIH-AAR. 2022

Beskrivelse	Beløp	Regnskapskonto/kilde
Timelønn	18 130	5001
Honorar	8 350	5004
Honorar uten AGA	15 510	5006
Beregnete feriepenger	2 176	5091
AGA påløpte feriepenger	307	5182
AGA	3 734	5400
Sum lønnskostnader/ sosiale kostnader	48 206	NOKUTs beregning

Under «131. Prosjektrapport denne periode og hittil i år, mot budsjett og fjorår» (heretter dokument 131 for FIH-AAR/fakturagrunnlaget), fremkommer det at sum sensur utgjør kroner 48 206. Det stemmer med sum-beløpet i tabell 4.

Vi ser at det føres regnskap for avdeling FIH-AAR, se for eksempel «Vedlegg 18.033 FIH-AAR 2022 Q1-4». Slikt regnskap skal leveres til FIH hvert kvartal, jf. økonomiavtalen med MF punkt 10.

I høyskolens uttalelse opplyser FIH at høyskolen innfører retningslinjer og rutine for fakturering av avdelingene i Danmark, samt retningslinjer for timeføring ved FIH. Videre opplyser FIH at instruks for arbeidsdeling innen økonomiforvaltning oppdateres. De aktuelle dokumentene var vedlagt uttalelsen («Vedlegg 13 Retningslinjer og rutine for fakturering av campusene i Danmark», «Vedlegg 14 Retningslinjer for timeføring ved FIH», «Vedlegg 15 Instruks for arbeidsdeling innen økonomiforvaltning ved FIH»). Se nærmere omtale om fakturering, timeregistrering og arbeidsdeling i kapittel 5.2.2 og 5.3.2.

4.2.3 Vurderinger

Det er NOKUTs vurdering at ikke alle kostnader, som gir grunnlaget for fakturabeløpene på kroner 532 193 for FIH-CPH og kroner 596 820 for FIH-AAR, er bokført slik at det regnskapsmessig synliggjøres at kostnader som tilhører avdelingene i Danmark holdes adskilt fra kostnadene i Norge.

Vi kan se av dokumentasjonen at IKT-kostnadene (regnskapskonto 65), kostnader knyttet til bibliotek (regnskapskonto 48) og lønnskostnader for sensurarbeid (regnskapskonto 50,51, 54, jf. fakturagrunnlaget) er bokført riktig, det vil si på henholdsvis FIH-CPH og FIH-AAR. Dette ser vi ved at prosjektnummer 110/115 er angitt på beløpene i regnskapet til FIH.

Vi kan imidlertid ikke finne bokføringen av lønnskostnadene for undervisning og administrasjon. Ansvarssted på disse lønnskostnadene kan ikke identifiseres. Dette gjelder kostnader som inntekten i fakturagrunnlagene på kroner 392 738 (FIH-CPH) og kroner 395 238 (FIH-AAR) er knyttet til. Som nevnt, ser vi at det kun er lønnskostnader for sensur som er bokført på de to avdelingene i Danmark. Vi kan heller ikke spore kostnadsføringen for viderefakturering av beløpene på kroner 7 915 for FIH-CPH og kroner 4 168 for FIH-AAR (regnskapskonto 1504). Videre ser vi heller ikke at fakturabeløpene på kroner 532 193 for FIH-CPH og kroner 596 820 er merket med prosjektnummer slik at vi kan se hvilke avdelinger disse beløpene tilhører. FIH har derfor ikke dokumentert at kostnadene som er påløpt avdelingene i Danmark er bokført regnskapsmessig på en slik måte at kostnader knyttet til avdelingene i Danmark holdes adskilt fra kostnadene som tilhører avdelingen i Norge.

Vi ser ikke av foreløpig årsregnskap for 2022, note 21, eller annen innsendt regnskapsdokumentasjon at inntekter og kostnader, driftsresultat og egenkapital, er fremstilt i segmentregnskap for de respektive ansvarsstedene i Danmark. Selv om det føres avdelingsvise regnskaper for avdelingene i Danmark, er ikke dette tilstrekkelig som segmentregnskap da det ikke kommer frem kostnader som gjelder spesifikt arbeid med sensur, undervisning og administrasjon som FIH utfører ved danmarksavdelingene. Videre er de avdelingsvise regnskapene ikke FIH sitt regnskap, og det er FIHs regnskap kravet om segmentregnskap knytter seg til.

Vår konklusjon er dermed at kravet om regnskapsmessig skille ikke er oppfylt, da ikke alle kostnadene som er knyttet til undervisning og administrasjon er ført direkte på riktig ansvarssted. Kostnadene som er påført FIH for aktivitet i Danmark er ikke holdt adskilt fra virksomheten i Norge i bokføringen til FIH. Det er derfor en risiko for at offentlig tilskudd og egenbetaling benyttes på utdanningene i Danmark. Se kapittel 4.3 om disponering av midler.

Avslutningsvis kan vi ikke se at FIH har ført sum driftsinntekter og driftskostnader, driftsresultat og egenkapital i segmentregnskap for hver avdeling i Danmark, og kravet om noteopplysninger er dermed ikke oppfylt.

NOKUT tar til etterretning at rutiner er innført/utbedret. Se nærmere omtale i kapittel 5.2.2.

4.2.4 Konklusjon

NOKUT konkluderer med at FIH ikke har overholdt kravene i regnskapsforskriften § 2 tredje ledd, om at kostnader som tilhører FIH-CPH og FIH-AAR skal bokføres på virksomheten i Danmark. Vi konkluderer i tillegg med at kravet om noteopplysninger i segmentregnskapet for hver avdeling ikke er oppfylt, jf. regnskapsforskriften § 3 bokstav a og c.

FIH pålegges å rette dette forholdet, se kapittel 6.1.

4.3 Disponering av midler – statstilskudd og egenbetaling skal komme studentene til gode

4.3.1 Rettslige krav

Høyskolen skal benytte statstilskudd og egenbetaling fra studentene til den akkrediterte utdanningen og innenfor lovens formål, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-3 tredje ledd. Mottatt statstilskudd og egenbetaling skal komme studentene til gode, og høyskolen kan ikke foreta utdelinger, jf. § 8-3 fjerde ledd.

Universitets- og høyskoleloven med forskrifter gjelder for høyskoler med virksomhet i Norge, jf. § 1-2 femte ledd. Departementet kan bestemme at virksomhet som utføres i utlandet, helt eller delvis, skal omfattes av lovens bestemmelser. Videre kan departementet knytte vilkår eller forutsetninger til begunstigende vedtak. KD har satt slike vilkår i brev til høyskolen, jf. kapittel 4.2.

Statstilskudd og egenbetaling kan kun benyttes til kostnader som er relevante for utdanningsvirksomheten som gjennomføres i Norge. Videre må kostnadene være forholdsmessige med hensyn til høyskolens behov. I denne vurderingen tas det

utgangspunkt i kostnader for drift og administrasjon av sammenlignbare høyskoler. Kostnader for arbeidstakere vil være relevante i vurderingen.¹⁷

Hvis statstilskudd disponeres i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av loven eller grunnlaget for tilskuddet, kan departementet kreve tilskuddet tilbakebetalt, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-9. Det innebærer at departementet kan vedta at tilskuddet skal tilbakebetales ved brudd på lovkrav nevnt over eller vilkår satt i tildelingsbrev til høyskolen.

Ved avvikling av akkreditert virksomhet i høyskoler som mottar tilskudd og som er organisert som aksjeselskaper, skal verdiene i selskapet tilfalle staten etter at selskapets gjeld og aksjonærenes innskutte kapital er trukket fra, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-3 fjerde ledd, jf. regnskapsforskriften § 8 første ledd.

4.3.2 Observasjoner og vurderinger

Vedtekter

Observasjoner

Høyskolen har med uttalelsen til foreløpig tilsynsrapport vedlagt reviderte vedtekter, der tidligere § 14 om avvikling og oppløsning ikke lenger inngår, jf. reviderte vedtekter.

Vurderinger og konklusjon

NOKUT tar de reviderte vedtektene til etterretning.

Utleie av personell

Metode og generelle observasjoner

I kontrollen av disponering av midler knyttet til utleie av personell, har NOKUT undersøkt om høyskolen kun har pådratt seg kostnader som er relevante for utdanningen i Norge. Dette innebærer en kontroll av om FIH kun har benyttet offentlig tilskudd og egenbetaling fra studentene på utdanningen som skjer i Norge, og dermed har kommet studentene til gode.

Økonomiavtalene punkt 2, 3 og 4 regulerer utføring av arbeid for danmarksavdelingene knyttet til sensur, administrasjon og undervisning. I høyskolens uttalelse presiserer FIH at økonomiavtalene gir en mulighet for utleie av personell til undervisning, men at denne muligheten ikke er benyttet. I det videre omtales derfor kun arbeid knyttet til sensur og administrasjon. NOKUT vil i det videre omtale dette som utleie av personell til sensur og utleiekostnader for administrasjon.

Vi har undersøkt om FIH får kostnadsdekning for utleien av personell til sensur og administrasjon. Dette innebærer om FIH har lagt til alle lønns- og honorarkostnadene (heretter omtalt som lønnskostnadene, hvis ikke annet er nevnt) og de sosiale kostnadene (kostnader for en arbeidstaker utover lønnskostnadene) i fakturaene. Se mer om kostnader for arbeidstakere under. I tillegg har vi sett på de administrative kostnadene som har blitt påført FIH knyttet til utleie av personell. Dette utgjør blant annet arbeid med fordelingsnøkkel og utarbeidelse av fakturaene (heretter omtalt som administrative kostnader).

¹⁷ Se Prop.44 L (2016–2017) side 68

Kontrollen med utleie av personell er gjennomført for hele tilsynsperioden. I kontrollen med utleie av personell i 2022 har NOKUT sett på fakturagrunnlag for FIH-CPH/FIH-AAR knyttet til personalkostnadene som FIH viderefakturerte til FIH-CPH og FIH-AAR i 2022. Vi ser av regnskapskonto 1500 (kundefordringer) i hovedbok for 2022, «Vedlegg 14.039 Faktura FIH-CPH 2022» og «Vedlegg 14.042 Faktura FIUC-AAR 2022» at kostnaden for arbeidet knyttet til FIH-CPH og FIH-AAR utgjorde henholdsvis kroner 532 193 og kroner 596 820 i 2022.

I mangel på faktura og fakturagrunnlag for 2021 og 2020, benyttet vi hovedbok, saldobalansen og foreløpig årsregnskap for 2021 og 2020 som kilder for undersøkelsene for disse to årene. I vedlegg til høyskolens uttalelse er imidlertid faktura for 2020 og 2021 lagt ved, jf. «Vedlegg 18 Faktura FIH-CPH 2020», «Vedlegg 19 Faktura FIH-CPH 2021», «Vedlegg 20 Faktura FIH-AAR 2020» og «Vedlegg 21 Faktura FIH-AAR 2021» (heretter vedlegg 18–21). Disse viser at kostnadene for arbeidet utført for danmarksavdelingene utgjør kroner 520 569 i 2021 og kroner 501 274 i 2020 for FIH-CPH, og kroner 408 807 i 2021 og kroner 528 737 i 2020 for FIH-AAR, som ble fakturert til de respektive danmarksavdelingene. Vi registrerer at beløpet for FIH-AAR på kroner 408 807 i 2021 avviker fra fakturabeløpet i hovedbok, som utgjorde kroner 500 959.

Vi har i kontrollen med utleie av personell supplert med informasjon fra hovedbok og saldobalansen for alle årene. Vi registrerer at fakturering av danmarksavdelingene for sensur gjelder nettokostnader, som innebærer at arbeid danmarksavdelingene har utført for FIH er trukket fra.

Vi har i kontrollen ikke sett på det som gjelder IKT-utstyr, reiser, bibliotek, tidsskriftet eMissio og øvrige forhold nevnt i fakturaene.

Vi har benyttet Altinns beskrivelse av hva en arbeidstaker koster.¹⁸ Dette er en variant av SSB sin definisjon av arbeidskraftkostnader.¹⁹ I Altinns beskrivelse fremgår det at i kostnadene for en arbeidstaker skal det beregnes feriepengene, arbeidsgiveravgift, pensjon og forsikringer. Det må vurderes i tillegg om kostnader til forventet sykefravær skal inngå i disse kostnadene (i vår sammenheng blir dette målt som refusjon for sykepengene som kommer som fratrukk i lønnskostnadene). Videre er det ifølge Altinn vanlig å inkludere velferdskostnader i arbeidstakerkostnadene, som kan være kurs, ulykkesforsikringer, subsidiert kantine, gaver til ansatte, julebord eller andre sosiale sammenkomster. Det er vanlig å legge til 20–30 prosent til brutto lønnskostnader for å finne de sosiale kostnadene. Nivået på de sosiale kostnadene avhenger av hvilke ytelser/betingelser som er avtalt for arbeidstakerne. Vi registrerer at i SSBs definisjon av sosiale kostnader inngår arbeidsgivers kostnader til lovfestede og frivillige trygde- og pensjonsordninger og forsikringer. Arbeidsgiveravgift er ikke inkludert.

Uavhengig av begrep på kostnadene som inngår for en arbeidstaker, er NOKUTs mål å finne alle kostnadene som FIH har for sin utleide arbeidskraft. NOKUT har derfor i det videre omtalt arbeidstakerkostnadene utover lønnskostnadene, for sosiale kostnader. NOKUT har forutsatt at sosiale kostnader gjelder feriepengene, AGA, pensjon, fratrukk for sykepengene og andre ytelser, herav forsikringer.

Note 2 i foreløpig årsregnskap for 2022 viser at «sum lønnskostnader» utgjør kroner 15 407 000 og «lønn» utgjør kroner 11 729 000. Dette gir en andel sosiale kostnader som

¹⁸ <https://www.altinn.no/starte-og-drive/arbeidsforhold/ansettelse/hva-koster-en-arbeidstaker/>

¹⁹ <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/lonn-og-arbeidskraftkostnader/statistikk/arbeidskraftkostnader>

utgjør 31,4 prosent i gjennomsnitt.²⁰ Dette uttrykker et mål for hvor mye de sosiale kostnadene utgjør for FIH i gjennomsnitt.

Vi ser at fakturaene for sensurarbeid inneholder både timelønn og honorarer. Vi legger til grunn at bruk av timelønn i faktureringen innebærer at personen har et arbeidstakerforhold til FIH. Det skal derfor inkluderes sosiale kostnader for timelønnen. Høyskolen uttaler at feriepenger skal inkluderes i beregningsgrunnlaget sammen med «lønn». Dette innebærer at andel sosiale kostnader utgjør 17 prosent.²¹

NOKUT har beregnet hva de totale sosiale kostnadene, og andelen sosiale kostnader, utgjør for FIH i gjennomsnitt for 2022, 2021 og 2020. Som nevnt utgjør andelen sosiale kostnader 31,4 prosent for FIH i 2022. Beregningsgrunnlaget (lønnskostnader) for andelen sosiale kostnader er imidlertid korrigert for det danmarksavdelingene ikke er fakturert for. Fremgangsmåten er at vi har hentet beløpene for feriepenger, AGA, pensjon, andre ytelser og fratrekk for sykepenger for FIH fra note 2 «Lønn og andre personalkostnader» i foreløpig årsregnskap, og dette er kontrollert mot saldobalansen. Deretter har vi beregnet hvor mye feriepenger, AGA, osv. utgjør av den korrigerte lønnskostnaden, det vil si andelen sosiale kostnader. Andelen sosiale kostnader er benyttet som et sammenligningsgrunnlag mot våre beregninger i kontrollen. Andelen sosiale kostnader, korrigert for det danmarksavdelingene ikke er fakturert for, er beregnet til 29,3 prosent i 2022; 30,6 prosent i 2021 og 25,1 prosent i 2020. NOKUT anser disse andelen til å ligge innenfor anerkjent normalnivå.²² Undersøkelsene omtales nærmere i avsnittene om «Utleie av personell til sensur» og «Utleiekostnader for administrasjon».

I protokollen for styremøtet den 9. mars 2022 står det at økonomien til DBI er i balanse i 2021. Vi ser imidlertid at DBI har underskudd i alle årene i tilsynsperioden, jf. «Vedlegg 18.036 Foreløpig årsregnskap DBI 2022» og «Vedlegg 18.035 Revidert årsregnskap DBI 2021».²³ Videre er egenkapitalen til DBI svak i 2022.²⁴ Vi kan ikke se av protokollene for styremøtene i 2022 at styret har informert om økonomien til DBI i 2022.

Av årsregnskapet til MF for 2021/2022²⁵ ser vi at selskapet gikk med overskudd i 2021/2022,²⁶ mens de hadde underskudd i 2020/2021,²⁷ jf. «Vedlegg 19.015 MF 2021-22 Årsrapport». I regnskapsåret 2019/2020 hadde MF et overskudd, jf. «Vedlegg 19.014 MF 2020-21 Årsrapport».²⁸ Egenkapitalen til MF er god.²⁹

Utleie av personell til sensur

Observasjoner

Av økonomiavtalene punkt 2 fremkommer det at sensorkostnader fordeles prosentvis etter antall oppmeldte studenter til hvert emne. Utgifter skal, i henhold til økonomiavtalene,

²⁰ Sum lønnskostnader lik 15 407 kroner/lønn og honorar lik 11 729 kroner (beløp i hele tusen)

²¹ Sum lønnskostnader lik 15 407 kroner/lønn og honorarer lik 11 729 kroner pluss feriepenger lik 1 413 kroner (beløp i hele tusen)

²² <https://www.altinn.no/starte-og-drive/arbeidsforhold/ansettelse/hva-koster-en-arbeidstaker/>

²³ 0,72; 0,21 og 0,75 mill. kroner (DKK) i henholdsvis 2022, 2021 og 2020

²⁴ Tapt egenkapital på 139 182 kroner (DKK)

²⁵ Det ser ut til at MF har avvikende årsregnskap

²⁶ 0,64 mill. kroner (DKK)

²⁷ 0,7 mill. kroner (DKK)

²⁸ 0,61 mill. kroner (DKK)

²⁹ 8 mill. kroner (DKK)

faktureres etter hvert semester. I oversendelsesbrev av 20. januar står det imidlertid at danmarksavdelingene faktureres for deres andel av sensur én gang i året.

I hovedboken for 2022, 2021 og 2020 finner vi alle regnskapskontoer som er knyttet til lønnen og sosiale kostnader som tilhører FIH-CPH og FIH-AAR. Vi ser at FIH, for poster som er bokført på danmarksavdelingene, har brukt regnskapskonto 5001 (timelønn), 5004 (honorar), 5006 (honorar uten AGA), 5091 (beregning av feriepenger), 5182 (AGA på feriepenger) og 5400 (AGA).

Vi kan ikke se av hovedbok at høyskolen har bokført pensjonskostnader i regnskapskonto 5410 knyttet til danmarksavdelingene for alle årene.³⁰ I vår gjennomgang av dokumentasjonen kan vi heller ikke se at pensjon og andre ytelser, som forsikring og velferdskostnader, inngår i beløpet som viderefaktureres FIH-CPH og FIH-AAR for 2022, 2021 og 2020. Vi har derfor i vår kontroll lagt til pensjon og andre ytelser og trukket fra en andel sykepenger på timelønnen.

Når det gjelder honorarer, legger vi til grunn at FIH ikke har plikten til å yte lønn til arbeidstakerne FIH har fakturert honorarer for, dvs. at disse arbeidstakerne ikke er ansatt hos FIH. Vi har derfor ikke lagt til sosiale kostnader på honorar, med unntak av arbeidsgiveravgift (på honorarer som er arbeidsgiveravgiftpliktig).³¹ I vår kontroll har vi trukket fra en andel refusjon av sykepenger fra lønnskostnadene, som tilsvarer den faktiske andelen for FIH, da det er rimelig at denne fordeles forholdsmessig mellom FIH og FIH-CPH og FIH-AAR for arbeidstakere som jobber både for FIH og danmarksavdelingene

For avdelingen i København spesielt, ser vi av dokument 131 for FIH-CPH/fakturagrunnlaget at regnskapskontoen 5001 (timelønn) utgjør kroner 27 550 i 2022. Hovedbok for 2022 viser at konto 5001 utgjør kroner 49 078. Vi registrerer at det er et lavere beløp for timelønn i fakturagrunnlaget enn i hovedbok. Videre ser vi av dokument 131 for FIH-CPH/fakturagrunnlaget at sum kostnader som gjelder sensur utgjør kroner 43 286 i 2022.

I høyskolens uttalelse skriver FIH at det er en timeliste for utført sensurarbeid i 2022 som er feilaktig markert med prosjekt 110 (vår mrk.: gjelder FIH-CPH), og som ikke skal inkluderes i fakturaen ettersom det dreier seg om et oppdrag med undervisning for norske studenter i Oslo. Dette dreier seg om kroner 21 528. NOKUT ser at summen tilsvarer differansen mellom de ovenfor nevnte beløpene (kroner 49 078 minus kroner 27 550). FIH skriver i uttalelsen at timeliste for oppdraget kan fremvises ved forespørsel. Videre skriver FIH i sin uttalelse at noe sensur har blitt ført på regnskapskonto 5001 timelønn, men at sensur er utført av eksterne. Det påligger derfor, ifølge høyskolen, ikke noe form for forpliktelse for FIH i form av arbeidsforhold. FIH skriver videre at det påløper heller ikke indirekte kostnader knyttet til disse oppdragene, og at det derfor ikke beregnes sosiale kostnader for sensurarbeidet. Vi legger på bakgrunn av FIHs uttalelse til grunn at all sensur er utført av eksterne selv om noe sensur er ført med timelønn, og at det dermed ikke skal beregnes sosiale kostnader utover AGA for dette.

For avdelingen i Århus spesielt, fremkommer det av dokument 131 for FIH-AAR/fakturagrunnlaget at sum lønnskostnader for FIH-AAR, som vi ser gjelder for sensurarbeid, utgjør kroner 48 206 i 2022. Hovedbok for 2022 viser at beløpet er det

³⁰ FIH bokfører pensjonskostnader på denne regnskapskontoen

samme. I dokumentet «Diverse utgifter CPH»,³² et vedlegg til fakturagrunnlag FIH-AAR, ser vi at FIH har lagt inn et beløp på kroner 38 932 for sensurkostnadene. NOKUT forstår innsendt dokumentasjon av 26. april 2023 slik at FIH mener at riktig beløp er kroner 38 932.

I høyskolens uttalelse opplyser FIH at det for FIH-AAR i 2022 er en feil i fakturaen. FIH har i tilknytning til uttalelsen lagt ved dokumentasjon på at beløpet på kroner 9 275, differansen på de ovenfor nevnte beløpene (kroner 48 206 minus kroner 38 932), er korrigert, etterfakturert og betalt, jf. «Vedlegg 2 Rettet bokføring», «Vedlegg 3 Korrigerings av faktura AAR» og «Vedlegg 1 Kredittoppgave». Vedleggene ble mottatt den 9. oktober 2023.

For FIH-CPH utgjør kostnaden for sensurarbeid kroner 38 932 både for 2021 og 2020, jf. vedlegg 18–21. For FIH-AAR utgjør kostnaden for sensurarbeid kroner 13 610 og 27 422 for henholdsvis 2021 og 2020, jf. vedlegg 18–21.

Ifølge høyskolens uttalelse har høyskolen fakturert FIH-CPH for lite i 2021. FIH har fakturert kroner 38 932, mens det faktiske beløpet utgjør kroner 42 477. FIH har lagt ved dokumentasjon på at feilen (differansen som utgjør kroner 3 545) er korrigert og etterfakturert FIH-CPH og betalt, jf. «Vedlegg 2 Rettet bokføring», «Vedlegg 4 Korrigerings av faktura CPH» og «Vedlegg 1 Kredittoppgave». Disse vedleggene ble mottatt den 9. oktober 2023.

Høyskolen opplyser i sin uttalelse at det i retningslinjer og rutine for fakturering av campusene i Danmark vil fastslås at det skal gjøres et påslag på ■■■ prosent på fakturaene for å dekke kostnadene knyttet til fakturering. Dette som et svar på vår bemerkning i foreløpig tilsynsrapport om kostnader for å utarbeide faktura.

Vurderinger

Økonomiavtalene er en form for rammeavtale for arbeid FIH skal utføre for FIH-CPH og FIH-AAR, og motsatt.³³ Ifølge økonomiavtalene kan FIH benytte arbeidskraft til å utføre sensur, administrative oppgaver og undervisning for danmarksavdelingene. Det skal derfor være en forholdsmessig dekning av kostnadene for denne arbeidskraften, mellom FIH og avdelingene i Danmark. Ettersom FIH ikke skal bruke offentlig tilskudd og egenbetaling fra studentene ved danmarksavdelingene, skal ikke FIH påføres kostnader som tilhører danmarksavdelingene. Vår vurdering er derfor at FIH skal få dekket alle sosiale kostnader for utleie av personell.

Basert på fakturagrunnlag FIH-CPH/FIH-AAR, finner vi det sannsynlig at høyskolen viderefakturerer feriepenger og AGA slik det er fremstilt i fakturagrunnlaget. Vi finner det videre sannsynlig at satsene for disse størrelsene er tilstrekkelig til å dekke de kostnadene for feriepenger og AGA for arbeidskraften utleid til danmarksavdelingene.

NOKUT registrerer at FIH mener at det ikke skal beregnes sosiale kostnader for sensurarbeidet, selv om noe sensur er bokført med timelønn, fordi sensur er utført av eksterne som ikke har et arbeidstakerforhold hos FIH. På bakgrunn av uttalelsen og tilgjengelig informasjon legger vi til grunn at de som utfører sensurarbeid for danmarksavdelingene er eksterne. Vår vurdering er derfor at det ikke skal beregnes sosiale kostnader for sensurarbeidet i fakturaen til FIH-CPH og FIH-AAR. NOKUTs konklusjon er at FIH har fakturert FIH-CPH og FIH-AAR riktig for sensurarbeidet, med unntak av FIHs egne korrigerings foretatt i tilknytning til tilsynet, se nedenfor.

³² Det har navn «CPH», men etter det vi kan se gjelder dette «AAR».

³³ Vi vurderer bare FIHs utleie til danmarksavdelingene

Videre tar vi til etterretning at timeføringen tilsvarende kroner 21 528 (differansen mellom kroner 49 078 som er bokført på regnskapskonto 5001 på FIH-CPH i 2022 og fakturagrunnlaget som viser at beløpet utgjør kroner 27 550) skulle vært ført på FIH i Oslo og ikke på prosjektnummer 110 (gjelder FIH-CPH). Vi legger til grunn at dette prosjektnummeret i regnskapet på disse timene er fjernet fra hovedbok, som FIH skriver i sin uttalelse. Se videre omtale om registrering av timeforbruk i kapittel 5.2.

Vi registrerer at feilen i fakturaen til FIH-AAR i 2022 knyttet til sensurarbeid, med en differanse som utgjør kroner 9 275, er korrigert, etterfakturert og betalt. NOKUT godtar etterfaktureringen, som medfører at kostnaden FIH tidligere var påført på grunn av danmarksavdelingen blir dekket.

NOKUT registrerer at FIH har funnet en feil i fakturaen for FIH-CPH for 2021. De har fakturert FIH-CPH kroner 38 932, men det faktiske beløpet utgjør kroner 42 477 (differanse på kroner 3 545). Vi legger til grunn at ny dokumentasjon viser det riktige beløpet, og NOKUT godkjenner etterfaktureringen på kroner 3 545.

Når det gjelder godkjenningen av etterfakturering, bemerker NOKUT at vi foretar en konkret vurdering i hvert enkelt tilsyn, og at dette ikke er en generell aksept for en slik praksis.

NOKUT legger til grunn at FIH er enig i at et påslag på ■■■ prosent legges på fakturaen som kompensasjon for de administrative kostnadene for arbeidet med fakturaene. Ifølge høyskolens uttalelse har de nå utarbeidet en rutine for dette.

NOKUT vurderer avslutningsvis at fremgangsmåten for beregningen av ressursbruken (heretter stillingsbrøk), ikke er etterprøvable. Se vurderingen under punktet om «Utleiekostnader for administrasjon».

Utleiekostnader for administrasjon

Observasjoner

I økonomiavtalen med DBI punkt 3 står det at DBI dekker 60 prosent av en administrativ stilling ved FIH, som tilsvarer de administrative ekstrakostnadene FIHs hovedadministrasjon i Oslo har for etablering og drift av FIH-DK. Disse kostnadene kan vurderes i forkant av hvert budsjettår med utgangspunkt i de faktiske tjenestene som leveres. Økonomiavtalen med MF har ikke en slik angivelse av stillingsandel som dekkes. I økonomiavtalene punkt 4 står det at det, for eventuell lærerutveksling, foretas et oppgjør mellom FIH og danmarksavdelingene én gang i året. Vi viser til kapittel 5.3.2 om nærmere omtale av dekking av utleiekostnader.

I avtalene om danmarksavdelingene står det at det skal utarbeides separat avtale mellom FIH og DBI/MF om utleie/ansettelse av medarbeidere, jf. avtalene punkt 2.8–2.8.2.

Av fakturagrunnlag FIH-CPH/FIH-AAR er det oppgitt kostnader for en andel av stillingen til rektor (8 prosent), undervisningsleder (11 prosent), studiesjef/høgskoledirektør (4 prosent), kvalitetsleder/kvalitetsansvarlig (4 prosent), studieadministrasjon (21 prosent) og forskningsleder (2 prosent), og ekstra administrasjon for emner i København og Århus. Andelen av stillingene som benyttes ved danmarksavdelingene utgjør ifølge fakturagrunnlag FIH-CPH/FIH-AAR, 50 prosent. Vi viser til kapittel 5.3.2 om nærmere omtale av dekking av utleiekostnader.

Ifølge høyskolens uttalelse, oppdaget FIH en feil i utregningen av andelen lønn i forbindelse med utarbeidelse av dokumentasjon om nettolønn og feriepenger. Feilen består i at beregningscellene for andel lønn på stillingsnivå ikke inneholdt formler, men tall. Dette er korrigert og etterfakturert, se omtale under.

Det står i fakturagrunnlag FIH-CPH/FIH-AAR at det i tillegg faktureres for «ekstra administrasjon av emner AAR/CPH». Vi legger til grunn at dette er ekstraarbeid knyttet til administrasjon. Det kommer ikke klart frem av fakturagrunnlaget og økonomiavtalene hva som gjelder kostnader for undervisning og hva som gjelder kostnader for administrasjon. I høyskolens uttalelse presiserer FIH at økonomiavtalene gir en mulighet for utleie av personell til undervisning, men at denne muligheten ikke er benyttet, og alle kostnader utover sensur reelt sett er kostnader knyttet til administrasjon.

Lønnen i modellen for fordeling av kostnader for den administrative stilingen tilsvarer, ifølge intervjuet med ledelsen, den faktiske lønnen. Det kom i tillegg frem på intervjuet at lønnen i modellen endres etter de årlige lønnsjusteringene ved høyskolen. På intervjuet sa ledelsen at de burde se gjennom fordelingsnøkkelen for utleie av undervisningspersonell knyttet til timebruk.

Som det kommer frem av fakturagrunnlag FIH-CPH/AAR, utførte FIH undervisning for henholdsvis kroner 392 738 og kroner 395 238 i 2022, inkludert FIHs beregnede sosiale kostnader. Disse beløpene finner vi også i hovedbok for 2022 (regnskapskonto 3270). Fakturagrunnlagene viser at de sosiale kostnadene utgjør kroner 78 548 for CPH og kroner 79 048 for AAR, en andel på 25 prosent av lønnskostnadene.

I fakturagrunnlagene står det videre at FIH-CPH og FIH-AAR dekker sosiale kostnader, som inkluderer arbeidsgiveravgift (AGA), pensjon, forsikringer og andre direkte kostnader knyttet til de ansatte.

Hovedbok for 2021 og 2020 regnskapskonto 3270 viser at beløpet for kostnader til administrasjon utgjør kroner 354 527 for FIH-CPH og kroner 329 205 for FIH-AAR i 2021. For 2020 utgjør tilsvarende beløp henholdsvis kroner 354 527 og kroner 343 018. Vedlegg 18–21 viser imidlertid at den delen som gjelder kostnader til administrasjon utgjør kroner 315 595 for begge danmarksavdelingene for begge årene.

FIH har informert oss om at de har feilfakturert FIH-CPH og FIH-AAR. Feilen er korrigert og etterfakturert, og utgjør kroner 15 015 i 2021 og kroner 9 081 i 2020, og beløpene gjelder begge danmarksavdelingene. Feilen skyldes, ifølge FIH, at andelen lønn på stillingsnivå for personene som utfører arbeid for avdelingene er feil. Vi forstår den nye opplysningen om etterfakturering slik at fakturabeløpet knyttet til kostnader til administrasjon ikke utgjør kroner 315 595 i 2021 og 2020, men kroner 330 610 i 2021 og kroner 325 576 i 2020. Dokumentasjon på etterfaktureringen ble mottatt den 17. oktober 2023, jf. «Vedlegg 3 korrigert faktura AAR» og «Vedlegg 4 korrigert faktura CPH». Vi har ikke mottatt dokumentasjon på at fakturaen er betalt.

NOKUT har mottatt dokumentasjon på at feriepenger utgjør 10,2 prosent av nettolønn, jf. «2023.10.09 Ytterligere opplysninger til NOKUT».

NOKUT legger til grunn at samme påslag for sosiale kostnader i 2022 på 25 prosent, også er gjeldende for 2021 og 2020.

Våre beregninger er vist i tabell 5.

Tabell 5. Beregnet sosiale kostnader for undervisning og administrasjon for 2022, 2021 og 2020. FIH-CPH og FIH-AAR

Undervisning og administrasjon						
Beskrivelse	Avdeling		Avdeling		Avdeling	
	2022		2021		2020	
	CPH	AAR	CPH	AAR	CPH	AAR
Lønnskostnader undervisning og administrasjon	314 190	316 190	354 527	329 205	354 527	343 018
25 prosent sosiale kostnader (FIH)	78 548	79 048	88 632	82 301	88 632	85 755
Påslag sosiale kostnader NOKUT	91 916	92 501	108 573	100 819	88 996	86 107
Differanse	-13 368	-13 453	-19 942	-18 517	-364	-352
Sum, alle år						-65 997

Resultatene av vår kontroll, fremstilt i tabell 5, viser at de sosiale kostnadene for undervisningsstillingene er høyere enn det FIH har fakturert FIH-CPH og FIH-AAR for alle årene. FIH har ikke lagt inn pensjon og andre ytelser for personalet som er utleid til avdelingene i Danmark. FIH har selv skrevet at de har lagt på sosiale kostnader, som pensjon og forsikringer, men dette ser vi mangler i fakturaen og i hovedbok. Vi ser imidlertid at FIH har lagt på 25 prosent på fakturaen, som er lavere enn NOKUTs beregninger på andel sosiale kostnader.

Vi registrerer at FIH vurderer at påslaget på 25 prosent er for høyt, jf. høyskolens uttalelse. Begrunnelsen er, ifølge FIH, at de vurderer at feriepengene skal legges til grunn sammen med lønn i beregningsgrunnlaget. Med dette som utgangspunkt kommer høyskolen frem til at påslaget for sosiale kostnader utgjør 17 prosent i 2022 og 2021 og 14 prosent i 2020. FIH skriver i tillegg at de legger til grunn ny praksis fra og med 2023 for hvordan de skal beregne sosiale kostnader, som de uttaler er NOKUTs ønske.

Vurderinger

Som for utleie av personell til sensurarbeid ved FIH-CPH og FIH-AAR, har NOKUT foretatt en undersøkelse av om FIH har fakturert danmarksavdelingene for alle sosiale kostnader som tilhører administrasjon. Undersøkelsen er utført for 2020, 2021 og 2022. Andelene for sosiale kostnader som er benyttet i undersøkelsene er 29,3 prosent i 2022; 30,6 prosent i 2021 og 25,1 prosent i 2020, jf. «Metode og generelle observasjoner» over.

I høyskolens uttalelse er beregningsgrunnlaget for sosiale kostnader basert på lønn inklusive feriepengene, som de mener er det riktige, jf. tabell 3. NOKUTs beregningsgrunnlag er basert kun på lønn. Beregningen til FIH for nytt anslag sosiale kostnader, uttrykt ved totale lønnskostnader dividert på lønn pluss feriepengene, utgjør 17 prosent i 2022 og 2021 og 14 prosent i 2020.

Vi ser at fakturaen for administrasjonskostnadene i 2021 og 2020 er ulik det NOKUT kommer frem til i kontrollen og det FIH har lagt frem i ny dokumentasjon (vedlegg 18–21) og i etterfaktureringen. På bakgrunn av dokumentasjonen vi har mottatt i tilsynet, og at informasjonen i ny dokumentasjon ikke kan verifiseres, ser ikke NOKUT at det er grunnlag for å fatte vedtak med krav om tilbakebetaling knyttet til utleiekostnader til administrasjon.

Til FIHs omtale i uttalelsen om at de skal endre praksis fra og med 2023 i hvordan det skal beregnes sosiale kostnader, har ikke NOKUT påpekt dette i tilsynet. Det er ikke en intensjon at FIH skal følge en fastsatt tilnærming til beregning av sosiale kostnader basert på en gjennomsnittlig andel sosiale kostnader. Bakgrunnen for vår tilnærming i beregningen av sosiale kostnader var at vi manglet informasjon om satser på komponentene i sosiale kostnader, med unntak av feriepengene. NOKUT benyttet derfor et gjennomsnitt av hva sosiale kostnader utgjør for FIH for alle årene. Vår intensjon med vår kontroll med utleie av

personell er at FIH skal legge på de samme satsene på komponentene i sosiale kostnader (feriepenger, AGA, pensjon osv.) som gjelder for FIH Oslo i fakturaene til danmarksavdelingene.

NOKUT registrerer at beløpet FIH har etterfakturert FIH-CPH og FIH-AAR pålydende kroner 15 015 i 2021 og kroner 9 981 i 2020 skyldes feil i utregningen av andelen lønn i den opprinnelige fakturaen. FIH oppdaget feilen selv i tilknytning til tilsynet. NOKUT tar til etterretning at FIH har rettet feilen, og vil ikke knytte pålegg til forholdet. NOKUT bemerker imidlertid at vi foretar en konkret vurdering i hvert enkelt tilsyn, og at dette ikke er en generell aksept for en slik praksis.

Det er ikke dokumentert at andeler som fremkommer i fakturagrunnlag er det FIH faktisk leier ut til danmarksavdelingene. Fremgangsmåten for beregning av lønn og faktisk ressursbruk for stillingsprosentene er, etter vår vurdering, ikke etterprøvbare. Videre registrerer vi at oppgjør mellom FIH og danmarksavdelingene foretas på en annen måte enn det som står i økonomiavtalene. Se kapittel 5.2.2 for nærmere vurdering av registrering av timeforbruk.

Konklusjon

På bakgrunn av dokumentasjonen vi har mottatt i tilsynet, og at informasjonen i ny dokumentasjon ikke kan verifiseres, ser ikke NOKUT at det er grunnlag for å fatte vedtak med krav om tilbakebetaling knyttet til utleiekostnader til administrasjon. NOKUT tar videre til etterretning at FIH har rettet feilen knyttet til fakturaene til FIH-CPH og FIH-AAR i 2020, og vil ikke knytte pålegg til forholdet. NOKUT bemerker at vi foretar en konkret vurdering i hvert enkelt tilsyn, og at dette ikke er en generell aksept for en slik praksis.

NOKUT har observert, som vist under «Metode og generelle observasjoner», at DBI har underskudd i alle årene i tilsynsperioden og tapt egenkapital i 2022. NOKUT vil påpeke at DBIs svake økonomi medfører en risiko for at statstilskudd og egenbetaling fra studentene kan bli benyttet i Danmark, i strid med universitets- og høyskoleloven § 8-3 tredje og fjerde ledd.

4.3.3 Konklusjon

NOKUT konkluderer med at høyskolen har disponert statstilskudd og studentenes egenbetaling i tråd med universitets- og høyskoleloven § 8-3 tredje og fjerde ledd.

4.4 Avtaler med nærstående

4.4.1 Rettslige krav

Private høyskoler kan ikke overfor nærstående gjennomføre avtaler eller på annen måte overføre midler på vilkår som avviker fra det som ville vært fastsatt mellom uavhengige parter, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-4 første ledd. Høyskolen skal kunne dokumentere at det ikke er gjennomført avtaler i strid med bestemmelsen.

Høyskolens avtaler med nærstående, som har totalbeløp på kroner 10 000 eller mer, skal dokumenteres med skriftlige avtaler. Dette gjelder avtaler inngått fra og med 1. januar 2018, med én og samme nærstående avtalepart i løpet av ett regnskapsår. Det er styrets ansvar at pris og andre vilkår i avtalene ikke stiller høyskolen dårligere enn det som ville vært inngått i avtaler mellom uavhengige parter under sammenlignbare forhold og omstendigheter, se kapittel 5.3. I denne sammenhengen skal det tas hensyn til den reelle

risiko- og funksjonsfordelingen mellom partene. Dette følger av regnskapsforskriften § 5 andre og fjerde ledd.

Nærstående inkluderer, men er ikke begrenset til, de som er oppregnet i aksjeloven § 1-5. Se også regnskapsforskriften § 5 første ledd, jf. forskrift til regnskapsloven³⁴ § 7-30b-1, for utfyllende definisjon av nærstående parter. Blant nærstående regnes selskaper i samme konsern.

4.4.2 Observasjoner og vurderinger

FIH har flere typer handel med nærstående. De har salg til følgende:

- avdelingene i Danmark (utleie av personell)
- NLM (intensjonsavtale om utleie av personell)
- Fjellhaug eiendom, FE (renteavtale som følge av overdragelse av styringsretten for eiendommene)

Høyskolen har videre kjøp fra/transaksjoner med:

- Fjellhaug eiendom (leie av lokaler)
- Bibelskolen Fjellhaug AS (diverse transaksjoner)
- Lunde Forlag AS (kjøp av bøker til vervepremier)

I hovedbok for 2022 kommer det frem at FIH fakturer og viderefakturer kostnader til Bibelskolen Fjellhaug AS (BF), og at høyskolen har transaksjoner utenom husleie og mottak av renteinntekter, fra FE. Vi har ikke kontrollert disse transaksjonene.

FIH har også hatt fordringer på nærstående selskap i perioden vi fører tilsyn med (2020–2022). All handel har et totalbeløp som overstiger kroner 10 000 i minst ett av årene i tilsynsperioden.

Vi har mottatt skriftlige avtaler for utleie av personell til danmarksavdelingene og NLM, leie av lokaler og regulering av rente på fordring.

Selv om NLM, eier av FIH, er deleier av KNIF AS (eierandel på 11,8 prosent)³⁵, som igjen eier Knif Regnskap AS (heretter Knif), anser vi at Knif ikke er en nærstående part til FIH, da NLM ikke har bestemmende innflytelse over Knif etter aksjeloven § 1-3. Vi har derfor ikke vurdert oppdragsavtalen med Knif eller avtalen om innleie av økonomiansvarlig, jf. henholdsvis «Vedlegg 12.000 Oppdragsavtale Knif» og «Vedlegg 12.007 Avtale om innleie av økonomisjef». Avtalene om danmarksavdelingene og økonomiavtalene er behandlet i kapittel 4.2 og 4.3.

Overdragelsen av styringsretten for eiendommen fra FIH til FE – rente på fordring

Observasjoner

Styringsretten for eiendommene i Sinsenveien 13, 15, 17 og 21 ble i 2013 overført fra FIH til FE, mot at FE påtok seg en fordring overfor FIH tilsvarende bokført verdi av eiendommene, fratrukket gjelden på eiendommene, jf. «Vedlegg 14.044_Avtale om overdragelse av styringsrett for eiendommen ved FIH» (heretter overdragelsesavtalen). I

³⁴ Forskrift 7. september 2006 nr. 1062 til utfylling og gjennomføring mv. av regnskapsloven av 17. juli 1998 nr. 56

³⁵ Proff Forvalt

overdragelsesavtalen står det at fordringen «forutsetter at FiH er heleid av NLM» og «[v]ed en eventuell endret eierstruktur i FiH skal Fordringen settes til null», jf. punkt 2.4.

Ifølge «Vedlegg 14.047_Avtale om bruk av lokaler» (heretter bruksavtalen), datert 31. mai 2014, utgjorde fordringens beløp kroner 31 569 095.

Det kommer frem i «Vedlegg 14.018 2022 Rentefaktura» (heretter rentefakturaen), datert 10. august 2022, at FiH godskrives ■■■ prosent av fordringens restverdi. I samme dokument står det at «[r]entenivået justeres til nivå på husleien.» Videre står det at rentene på fordringen utgjør kroner 294 829 i 2021, men som vi forstår av rentefakturaen gjelder for 2022. Regnskapskonto 8030 viser at renteinntektene i 2022 utgjør kroner 292 129. Det er derfor et avvik mellom beløpene, uten at årsaken er dokumentert.

I «Ytterligere opplysninger til NOKUTs tilsyn med økonomi og administrative forhold» (heretter oversendelsesbrev av 13. april) viser høyskolen til at det ved etablering av fordringen ble avtalt en fastrente på ■■■ prosent. Deretter vises det til at tremåneders NIBOR i januar 2014 var på 1,69 prosent, slik at avtalen om fastrente medførte en margin på ■■■ prosent utover tremåneders NIBOR. Ifølge FiH har rentenivået på fordringen, siden etablering i 2014, med få unntak, vært noe høyere enn man eksempelvis ville fått ved en risikofri plassering.

I høyskolens uttalelse opplyser FiH at bruksavtalen er revidert, og ny avtale av 07.09.2023 er vedlagt, jf. «Vedlegg 27 Låneavtale mellom Fjellhaug Eiendom og FiH» (heretter revidert låneavtale). I den reviderte låneavtalen kommer det frem at det av restverdien i mellomværendet årlig skal godskrives en rentesats ut fra NIBOR + ■■■ prosent i påslag, p.t. lik 3,3 prosent + ■■■ prosent, som gir en rente på ■■■ prosent for 2023.

NOKUT har ikke mottatt opplysninger om at det er gjort endringer i overdragelsesavtalen, men vi ser at tidligere bestemmelse om at tvister skal løses i henhold til overdragelsesavtalen er fjernet, noe som kan indikere at overdragelsesavtalen ikke lenger gjelder.

Vurderinger

NOKUT tar til etterretning at avtalen om rentefastsettelsen på fordringen er oppdatert. Det er vesentlig at revidert låneavtale viser til NIBOR og at renten fastsettes årlig. Det må imidlertid komme frem av avtalen på hvilket tidspunkt på året renten skal fastsettes.

NOKUT legger til grunn at overdragelsesavtalen ikke lenger gjelder. I motsatt fall, viser vi til at det ligger en risiko for FiH i vilkåret om at fordringen slettes dersom eierstrukturen endres.

Konklusjon

Med forbehold om at renten fastsettes på et fast tidspunkt årlig, konkluderer NOKUT med at avtalen om renter på fordringen er gjennomført med vilkår som ikke avviker fra det som ville vært fastsatt mellom uavhengige parter, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-4 andre ledd, jf. første ledd.

Leie av lokaler

Observasjoner

FiH inngikk den 12. november 2013 en leieavtale med FE, jf. «Vedlegg 14.033 Leiekontrakt mellom Fjellhaug Eiendom og FiH» (heretter tidligere leieavtale).

Med høyskolens uttalelse har FiH vedlagt revidert leieavtale av 5. september 2023, jf. «Vedlegg 28 Leiekontrakt mellom FiH og Fjellhaug Eiendom». Punkt 3 om leiesummen og

leieareal er oppdatert, slik at leieareal og kvadratmeter-pris (kvm-pris) er angitt. I uttalelsen oppgir FIH at «det er satt rutiner for oppdatering av kvadratmeteroversikt» og at fastsatt kvm-pris er sammenlignbar med pris for kontorer av god standard på Økern/Løren i tredje kvartal 2023, med henvisning til markedsrapport fra DnB Næringsmegling.

Videre er tekst om indeksregulering i tidligere leieavtale ikke videreført i revidert leieavtale. Revidert leieavtale er signert av rektor og styreleder.

Vurderinger

Leieforholdet er regulert i skriftlig avtale, i tråd med lovkravet. Revidert leieavtale er signert i tråd med FIHs rutiner for signatur.

Som grunnlag for å vurdere om revidert leieavtale er markedsmessig, har FIH benyttet en markedsrapport fra DnB og vist til at kvm-pris er lavere enn prissegmentet for samme type lokaler i området.

NOKUTs vurdering er at det ikke finnes leiepriser for sammenlignbare lokaler i området, og dermed kan leieprisene oppgitt i markedsrapporten fra DnB ikke benyttes som grunnlag for å fastslå at leien FIH betaler er markedsmessig. NOKUT bemerker at blant annet byggeår og funksjonalitet er sentrale parametere ved sammenligning av leiepriser.

En verddivurdering fra megler kan være egnet grunnlag for å dokumentere om leieprisen er markedsmessig.

NOKUT har ikke grunnlag for å vurdere om leieavtalen er fastsatt på markedsmessige vilkår. NOKUT registrerer at kvm-prisen for lokalene FIH leier ikke er urimelig sammenlignet med oppgitte leiepriser for kontor-/næringslokaler i området, jf. DnBs markedsrapport.

NOKUT tar til etterretning at FIH har utarbeidet rutiner for oppdatering av kvadratmeteroversikt.

Konklusjon

FIH har ikke dokumentert at leieavtalen er gjennomført med vilkår som ikke avviker fra det som ville vært fastsatt mellom uavhengige parter, da høyskolen ikke kan dokumentere at leieavtalen er inngått på markedsmessige vilkår, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-4 andre ledd, jf. første ledd.

FIH pålegges å rette dette forholdet, jf. kapittel 4.4.3.

Transaksjoner med BF og Lunde Forlag

Observasjoner og vurderinger

Det kommer frem av dokumentet «Vedlegg 14.014_2022 Transaksjoner med nærstående» at FIH har gjennomført transaksjoner med BF og Lunde Forlag, i en størrelsesorden på henholdsvis kroner 19 624 og 19 920 i 2022.

I høyskolens uttalelse opplyser FIH at transaksjonen med BF hadde grunnlag i en innsamlet kollekt, som skulle deles på to mellom FIH og BF. NOKUT tar dette til etterretning.

NOKUT har imidlertid ikke mottatt dokumentasjon på at det er inngått skriftlig avtale som regulerer transaksjoner med Lunde Forlag.

I oversendelsesbrev av 16. februar står det at transaksjoner med Lunde forlag skjer basert på faktiske kostnader der varer er innkjøpt til markedspris og at det derfor ikke har blitt inngått avtaler, men at kostnadene heller viderefaktureres, jf.

«Oversendelsesbrev_2023.02.16 Utfyllende dokumentasjon til NOKUT».

I høyskolens uttalelse redegjør FIH ytterligere om hva transaksjonen med Lunde Forlag gjelder. FIH har vedlagt en faktura for kjøpet fra Lunde Forlag, der det kommer frem at FIH kjøpte 100 bøker med [redacted] rabatt, jf. «Vedlegg 29 Faktura fra Lunde Forlag». FIH har også vedlagt en kommentar angående rabatten som ble gitt, i form av en e-post til FIH der en representant fra Lunde Forlag opplyser at rabatten tilsvarer det enhver annen aktør ville fått, jf. «Vedlegg 30 Kommentar fra Lunde Forlag angående rabatt» (heretter kommentaren). NOKUT har ikke grunnlag for å imøtegå denne kommentaren.

FIH viser videre til at bøkene var omfattet av Forleggerforeningens bokavtale da FIH kjøpte bøkene. NOKUT legger derfor til grunn at boken hadde en fast pris hos leverandør og selgere, og at FIH derfor ikke kunne kjøpt boken på andre vilkår.

FIH har også vedlagt dokumentasjon på at boka tilbys til en lavere pris hos Lunde Forlag enn hos en annen tilbyder 31. august 2023, men NOKUT vektlegger ikke denne dokumentasjonen, da den ikke viser prisene på kjøpstidspunktet, jf. «Vedlegg 31 Faksimile fra Lunde Forlag» og «Vedlegg 32 Faksimile fra Akademika».

Konklusjon

FIH har dokumentert at høyskolens transaksjon med Lunde forlag er gjennomført på vilkår som ikke avviker fra det som ville vært fastsatt mellom uavhengige parter, da FIH kan dokumentere at handelen er gjennomført til en pris på markedsmessig nivå, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-4 andre ledd, jf. første ledd.

FIH mangler skriftlig avtale med Lunde Forlag. Ettersom partene har gjennomført transaksjoner med totalbeløp over kroner 10 000 i ett regnskapsår, er manglende skriftlig avtale et brudd på regnskapsforskriften § 5 andre ledd, jf. fjerde ledd.

FIH pålegges å rette dette forholdet, jf. kapittel 4.4.3.

Intensjonsavtale med NLM

Observasjoner

FIH og NLM Utland (NLM-U) har inngått en skriftlig intensjonsavtale om samarbeid mellom de to, som er revidert i forbindelse med tilsynet. Revidert intensjonsavtale var vedlagt høyskolens uttalelse, jf. «Vedlegg 33 Avtale mellom NLM Utland og FIH».

FIH og NLM skal samarbeide, i hovedsak om undervisningsoppdrag ved teologiske institusjoner/bibelopplæringstiltak som NLM samarbeider med på misjonsfeltene, eller institusjoner NLM finner det strategisk å utvikle samarbeid med, jf. revidert intensjonsavtale punkt 1.

Det kommer frem at FIH tilbyr inntil ett årsverk blant sine ansatte for disse oppdragene, og at tilbudet er betinget av FIHs kapasitet. Videre står det at NLM-U refunderer lønn for én undervisningsstilling tilsvarende førstekompetanse med seks års ansiennitet, for å dekke lønnen for årsverket som medgår til NLM-oppdrag, jf. punkt 2.

Det er fastslått at det enkelte oppdrag skal spesifiseres i skriftlig avtale, og FIH har vedlagt mal for oppdragsavtale med NLM-U, jf. «Vedlegg 34 Mal for oppdragsavtale med NLM Utland» (heretter oppdragsavtalemal).

Revidert intensjonsavtale angir, i motsetning til tidligere intensjonsavtale («Vedlegg 14.032 Avtale med NLM Utland»), en uttømmende liste over hvilke tjenester som kan inkluderes i avtalen, jf. punkt 3. Videre har tidligere bestemmelser om øvrige enheters mulighet for å få tjenester utført av FIH utgått fra den reviderte intensjonsavtalen.

NOKUT bemerket i foreløpig tilsynsrapport at FIH ikke kunne redegjøre for den faktiske timebruken høyskolen hadde hatt for NLM-U. I oppdragsavtalemal vedlagt høyskolens uttalelse kommer det nå frem at FIH beregner timebruk etterskuddsvis i samsvar med NLMs personalhåndbok.

Ledelsen sa på intervju at lønn for oppdragene bokføres, men at det ikke merkes spesifikt at lønnen gjelder oppdrag for NLM-U. I kundereskontroen for 2022 utgjør inntektene for salg til NLM kroner 653 483.

Revidert intensjonsavtale er signert av rektor og styreleder.

Vurderinger

FIH kan ikke dokumentere at prisen for årsverket, jf. revidert intensjonsavtale punkt 2, er fastsatt på markedsmessige vilkår. NOKUT har ikke grunnlag for å vurdere om lønnen er markedsmessig. NOKUT vurderer uansett at den avtalte maksimale prisen tilsvarende en førstekompetanse undervisningsstilling med seks års ansiennitet ikke nødvendigvis vil dekke FIHs kostnader for oppdrag for NLM-U. Denne avtalte prisen vil ikke dekke FIHs kostnader for ansatte med høyere lønn enn angitt i intensjonsavtalen, dersom det er disse som utfører oppdrag.

Videre kan NOKUT ikke se at det er utarbeidet avtaler for det enkelte oppdrag, slik det står i intensjonsavtalen at det skal. NOKUT er ikke kjent med om FIH har noen pågående oppdrag for NLM-U. Dersom FIH utfører slike oppdrag nå, må FIH utarbeide avtaler for disse, i tråd med revidert intensjonsavtale. Vi registrerer at FIH har utarbeidet mal for oppdragsavtale for det enkelte oppdrag FIH utfører for NLM-U.

Vi registrerer at revidert intensjonsavtale med NLM-U er underskrevet i henhold til FIHs signaturrutiner. Videre registrerer NOKUT at revidert intensjonsavtale i større grad avgrenser FIHs forpliktelser enn det den foregående intensjonsavtalen gjorde.

Konklusjon

FIH har ikke dokumentert at høyskolen ikke gjennomfører avtaler med NLM på vilkår som avviker fra det som ville vært fastsatt mellom uavhengige parter, da det er lagt inn en makspris i revidert intensjonsavtale, som ikke nødvendigvis vil dekke de FIHs reelle kostnader, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-4 andre ledd, jf. første ledd.

4.4.3 Konklusjon

NOKUT konkluderer med at FIH ikke har dokumentert at det ikke er gjennomført avtaler eller overført midler på vilkår som avviker fra det som ville vært fastsatt mellom uavhengige parter, knyttet til leie av lokaler og oppdrag for NLM, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-4 andre ledd, jf. første ledd.

Videre medfører manglende skriftlig avtale med Lunde Forlag et brudd på regnskapsforskriften § 5 andre ledd, jf. fjerde ledd, da partene har gjennomført transaksjoner med totalbeløp over kroner 10 000 i ett regnskapsår.

FIH pålegges å rette forholdene, se kapittel 6.1.

5 Internkontroll

5.1 Om internkontroll

Det følger av universitets- og høyskoleloven § 8-1 tredje ledd andre punktum at styret skal etablere og gjennomføre systematiske kontrolltiltak (internkontroll) for å sikre at krav fastsatt i eller i medhold av lov, overholdes. I dette ligger at styret skal sørge for at høyskolen er i stand til å etterleve kravene i regelverket, og at kravene faktisk etterleves. Regelen omfatter alle krav i lov og forskrift knyttet til økonomiske og administrative forhold. Styret må vurdere behovet for kontrolltiltak basert på risikoen for overtredelse av det enkelte krav i regelverket.

Styret kan delegerer oppgaver knyttet til etableringen og gjennomføringen av kontrolltiltak, men beholder ansvaret for tiltakene. Høyskolen har et handlingsrom når det gjelder utformingen av internkontrollen, men det må kunne påvises at kontrolltiltakene er tilstrekkelig til å oppfylle kravene som stilles i lov. Dette innebærer at det på enkelte områder vil være behov for å etablere skriftlige rutiner.

Dersom høyskolen ikke har etablert systematiske kontrolltiltak, kan dette møtes med reaksjoner etter universitets- og høyskoleloven §§ 8-8 til 8-12.

5.2 Styrets arbeid med økonomistyring

5.2.1 Rettslige krav

For å sikre en forsvarlig økonomistyring legger NOKUT til grunn at alle private høyskoler som utgangspunkt må ha en fullmaktsstruktur og rutiner for gjennomføring av transaksjoner. NOKUT har oppstilt nærmere krav som fullmaktsstrukturen og rutinene må oppfylle. Disse vil gjøres rede for i det følgende.

Fullmaktsstrukturen må ha en tydelig fordeling av roller, ansvar og rammer for disponering av midler. Det må fremgå hvem som har tilgang til bankkonto. Rutinene for gjennomføring av transaksjoner omfatter innkjøps- og utleggsrutiner. Disse må blant annet angi *hvem* som kan foreta innkjøp og utlegg, *hva* det kan legges ut for, *hvordan* innkjøp og utlegg registreres, retningslinjer for når høyskolens bankkort eller andre betalingsmåter kan benyttes, beløpsgrense for utlegg og bruk av betalingsmidler og kriterier for når det skal gjennomføres forundersøkelser i markedet.

Videre må høyskolen ha en rutine for attestering (annengangsgodkjenning) med et kriterium at alle fakturaer eller utlegg skal attesteres av en annen enn den som gjennomførte transaksjonen. Annengangsgodkjenner/attesterer må inneha relevant stilling. Hva som er en relevant stilling, beror på en konkret vurdering.

Høyskolen må også ha en rutine for håndtering og bokføring av fakturaer og bilag, angivelse av hvem som er ansvarlig for bokføring og håndtering av bilag, rutine for bankavstemming og rutine for oppfølging av kunde- og leverandørreskontro.

I tillegg må alle høyskoler ha tiltak for etterkontroll av regnskapet og institusjonens økonomistyring og rutiner for håndtering av avvik. Styret må, som ledd i etterkontrollen, informeres og høyskolens økonomiske situasjon. Det er et krav etter aksjeloven § 6-15 at daglig leder, minst hver fjerde måned, skal orientere styret om selskapets virksomhet,

stilling og resultatutvikling. Dersom risikoen for svikt anses som tilstrekkelig stor, er det styrets ansvar å iverksette nødvendige ytterlige tiltak. Kriteriene i internkontrollsystemet må være spesifisert i henhold til høyskolens størrelse, aktiviteter og risikoforhold.

5.2.2 Observasjoner og vurderinger

Fullmaktsstruktur

Observasjoner

Som nevnt i kapittel 4.3.2, har FIH revidert sine vedtekter i forbindelse med tilsynet. FIH har videre revidert sitt økonomireglement, økonomiinstruks og styreinstruks, jf. rapportens kapittel 4.2.1, «Vedlegg 15 Instruks for arbeidsdeling innen økonomiforvaltning ved FIH» og «Vedlegg 39 Styreinstruks FIH» (heretter omtalt som henholdsvis revidert økonomireglement, revidert økonomiinstruks og revidert styreinstruks). FIH oversendte de nevnte dokumentene med høyskolens uttalelse.

NOKUT viser hovedsakelig til økonomireglementet der FIH har samme rutine i flere dokumenter.

Ifølge høyskolens reviderte vedtekter § 7 har styret overordnet ansvar for høyskolens faglige og økonomiske virksomhet. Styret kan delegere myndighet til rektor etter § 7 bokstav f. Rektor har ansvar for at styrets vedtak blir effektivt, jf. § 11. Disse forholdene står også nevnt i revidert styreinstruks. Dette innebærer blant annet at rektor skal legge frem budsjett og eventuelt revidert budsjett, regnskapsrapporter og årsregnskap for styret.

I høyskolens uttalelse opplyser FIH at det er etablert en fullmaktsstruktur og en oversikt over økonomisk disposisjonsrett, oversendt i «Vedlegg 37 Fullmaktsstruktur» og «Vedlegg 38 Oversikt over økonomisk disposisjonsrett FIH» (heretter henholdsvis fullmaktsstrukturen og oversikt over disposisjonsrett), og at de tre nevnte dokumentene skal kunne ses i sammenheng med hverandre. Dokumentene ble vedtatt på styremøtet den 5. september 2023.

Økonomiinstruksen, sammenholdt med økonomireglementet, inneholder en oversikt over arbeidsdelingen mellom styret/styreleder, rektor, høgskoledirektør, økonomileder, regnskapsfører og andre aktuelle ansvarlige.

Ifølge økonomireglementet punkt IV e har styret gitt rektor fullmakt til å inngå avtaler om innkjøp av varer og tjenester innenfor vedtatt budsjett, under forbeholdene nevnt i bokstav a–d. Avtaler og kjøp over kroner 200 000 som ikke er vedtatt i budsjettet, må styrebehandles. På intervjuet med ledelsen ble det bekreftet at rektor kan inngå avtaler med verdi på inntil kroner 200 000. Ledelsen kunne ikke svare på om det formelt er rektor som har disponeringsfullmakt, og styret har ikke godkjent noen innkjøp/inngått avtaler med unntak av de som gjelder for FIH-CPH og FIH-AAR. Fullmakter knyttet til FIH-CPH og FIH-AAR er regulert i avtalene om danmarksavdelingene og økonomiavtalene.

I Brønnøysundregistrene står det at signatur foretas av to av de følgende i fellesskap: styreleder, nestleder og daglig leder. Det samme står i vedtektene § 12. Signaturretten er også fremstilt i fullmaktsstrukturen. NOKUT registrerer at blant annet avtalen med MF, avtalen om innleie av økonomiansvarlig og oppdragsavtalen med Knif er signert kun av rektor. På intervjuet med ledelsen kom det frem at FIH ikke har fulgt sine egne rutiner på dette punktet.

Når det gjelder regnskap, budsjett og økonomirapporteringer, fremkommer det i økonomireglementet punkt I at rektor skal legge frem forslag til budsjett og årsregnskap for vedtak i styret. I punkt II bokstav b står det at forslag til årsregnskap forelegges styret innen 25. mars året etter regnskapsåret. Det er presisert at styret særlig skal påse at kravene som fremgår av regnskapsforskriften er oppfylt, inkludert at noteapparatet oppfyller kravene i regnskapsforskriften § 3. I punkt II bokstav a står det at regnskapsrapportering til styret normalt skal skje minst én gang i kvartalet, skal være en fast sak på alle ordinære styremøter og at dersom det foreligger eller oppstår ekstraordinære forhold, må de behandles i egne økonomisaker i styret.

I foreløpig tilsynsrapport påpekte NOKUT at generalforsamlingen for 2021 og 2020 ikke hadde vedtatt revidert regnskap. Av reviderte vedtekter § 7 bokstav b og revidert styreinstruks punkt 4 bokstav b kommer det frem at styret skal legge frem årsmelding og revidert regnskap for siste kalenderår til vedtak for generalforsamlingen, og neste års budsjett til orientering.

Det følger av økonomiavtalene punkt 10 at DBI/MF skal gi kvartalsvise regnskapsrapporter for danmarksavdelingene til FIHs regnskapsavdeling.

Vi ser av protokollene fra styremøtene i 2020, 2021 og 2022 at styret har fått forelagt økonomisk rapport fra FIH minst hvert kvartal, at styret har godkjent årsregnskapet hvert år (på styremøtene i mars) og at styret i desember alle år har vedtatt budsjett for neste år.

Det kommer frem av revidert økonomireglement punkt I bokstav b at budsjettet skal revideres underveis i regnskapsåret dersom ekstraordinære forhold inntreer og at eventuell revidering vedtas av styret. I intervju med styret kom det frem at de ikke har hatt noen alvorlige tilfeller av budsjettoverskridelser, og dersom dette skulle skje, så forventer styret at rektor tar kontakt med styret omgående.

Vurderinger

NOKUT vurderer at disponeringsmyndigheten er delegert fra styret til rektor, og at FIH har angitt roller, ansvar og rammer for hvordan administrasjonen kan disponere selskapets midler. NOKUT registrerer at FIH har etablert en egen fullmaktsstruktur, med angivelse av hvem som har de ulike fullmakter. NOKUT vurderer at dette er et tiltak som kan bidra til å sikre overholdelse av signaturrutinene i fremtiden.

Vi vurderer at rutineene for budsjettoppfølging og økonomirapportering er egnet til å sikre forsvarlig økonomistyring, da styret får forelagt revidert budsjett dersom ekstraordinære forhold inntreffer samt regelmessig økonomirapportering.

Når det gjelder godkjenning av revidert årsregnskap, er NOKUTs vurdering at generalforsamlingen skal vedta denne. Årsregnskapene skal ikke kun tas til orientering. Vi registrerer at vedtektene og styreinstruksen er revidert slik at de nå ivaretar dette kravet.

Konklusjon

FIH har en fullmaktsstruktur som er egnet til å sikre forsvarlig økonomistyring, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-1 tredje ledd andre punktum.

Innkjøp og utlegg

Observasjoner

Innkjøp

I høyskolens uttalelse opplyser FIH at rutiner for innkjøp er oppdatert, med henvisning til punkt IV i revidert økonomireglement. FIH viser også til oversikt over disposisjonsrett, der

det angis hvilke varer og tjenester som omfattes, hvem som kan foreta innkjøp og hvilke beløpsgrenser som gjelder, inkludert for reise.

NOKUT registrerer at det er gjort enkelte endringer i økonomireglementet og at FIH har utarbeidet en oversikt over disposisjonsrett/fullmakter knyttet til innkjøp. I revidert økonomireglement punkt IV bokstav b, er det blant annet nå fastslått at ved kjøp av utstyr, varer og tjenester utenom felles innkjøpsavtale, til en kostnad på over 15 000 kroner, skal dokumentasjon på at det er innhentet flere priser legges ved avtale og arkiveres.

Som det går frem av revidert økonomireglement punkt IV bokstav e, kan rektor inngå avtaler innenfor vedtatt budsjett på inntil kroner 200 000 uten styrebehandling, når avtalene er i tråd med bestemmelsene i punkt IV bokstav a til d. I økonomireglementet punkt IV står det hvilken ansvarsmyndighet som er gitt til administrative stillinger knyttet til inngåelse/vedlikehold av leieavtaler, serviceavtaler og engasjement av timelærere innenfor vedtatt budsjett, og den er delegert på følgende måte:

- *Timelærere og foredragsholdere: undervisningsleder*
- *Bibliotek: bibliotekleder*
- *Forskningsmidler: forskningsleder*
- *IKT, personal- og representasjonskostnader (inkludert studentvelferd og -demokrati), kontormateriell, rekruttering og innsamling: høyskoledirektør. Ansvarsmyndighet innenfor høyskoledirektørs områder kan delegeres innenfor budsjett og i tråd med Fullmaktsmatrise for FIH (vår mrk.: forutsetter at dette gjelder fullmaktsstrukturen) og oversikt over økonomisk disposisjonsrett.*
- *Diakon: Diakoni*

Ansvarsmyndighet inkluderer ansvar for å følge opp at leveranse er i tråd med avtaler.

På intervjuet med ledelsen ble det sagt at de innenfor grafisk design har innhentet priser fra flere tilbydere. De sa videre at de ikke har revurdert «Knif-avtalen» på noe tidspunkt, som vi forstår gjelder fellesinnkjøpsorganet KNIF. Ledelsen har erfaring med at fellesinnkjøpsorganet sine priser ikke er de beste, så de henter som regel inn andre priser før de kjøper noe gjennom fellesinnkjøpsorganet. Dette gjelder for eksempel innkjøp av IT-utstyr og møbler.

Utlegg

Det følger av revidert økonomireglement punkt VI at «[g]runnprinsippet ved FIH er at den enkelte gjør utlegg og så får refundert utgiftene i tråd med gjeldende retningslinjer.» FIH opplyser i høyskolens uttalelse at det er utarbeidet retningslinjer for refusjon av utlegg, med henvisning til revidert økonomireglement punkt VII. Under dette punktet i økonomireglementet kommer det frem at ansatte får refusjon for utlegg til offentlig transport, bompenger og «km-godtgjørelse» samt en beskrivelse av fremgangsmåten for å kreve refusjon.

Det står i revidert økonomiinstruks punkt VI at alle utlegg må være i tråd med oversikt over disposisjonsrett. NOKUT forstår oversikt over disposisjonsrett slik at det som fremstilles med «kvittering» i kolonnen «krav til dokumentasjon/bilag» er varer og tjenester som ansatte kan legge ut for. I økonomireglementet punkt VII står det at «øvrige utgifter dokumenteres med kvittering». Udokumenterte utlegg må dekkes av den ansatte selv.

Vurderinger

Oversikt over disposisjonsrett inneholder beløpsgrense for ansattes innkjøp, herunder innkjøp/inngåelse av avtaler som de ansatte med delegert ansvarsmyndighet gjennomfører. Videre reguleres hvilke varer og tjenester ansatte får refusjon for, med et krav om

fremvisning av kvittering. NOKUT bemerker imidlertid at det fremstår noe uklart hvilke varer og tjenester som ansatte kan legge ut for mot kvittering fordi det står «kvittering» i alle kolonner under «krav til dokumentasjon/bilag». Videre er det uklart om rektor og høyskoleledende inngår i «ansatte» i kolonnen «rolle» i oversikt over disposisjonsrett, noe som har betydning knyttet til utlegg som står oppført for «ansatte». NOKUT legger til grunn at FIH kun skal benytte fellesinnkjøpsavtaler der dette er kostnadseffektivt, og at høyskolen i motsatt fall må innhente flere priser ved innkjøp over kroner 15 000, jf. økonomireglementet punkt IV bokstav a og b.

Oversikt over disposisjonsrett, økonomireglementet og fullmaksstrukturen er etter NOKUTs vurdering oppdatert slik at innkjøp og utlegg kan gjennomføres i tråd med regelverket.

Konklusjon

FIH sine rutiner for innkjøp og utlegg er egnet til å sikre forsvarlig økonomistyring, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-1 tredje ledd andre punktum.

Attestasjon, tilgang til bankkonto, bruk av bankkort og Vipps

Observasjoner

Det kommer frem i høyskolens uttalelse at attestasjon (godkjenning) reguleres i økonomireglementet kapittel V og i oversikt over disposisjonsrett. I økonomireglementet kapittel V står det at faktura og bilag skal ankomme fakturaadresse direkte, og at det deretter gjennomføres to kontroller, som omfatter bestillers kontroll samt godkjenning av faktura. Faktura går deretter til utbetaling hos regnskapsbyrå. Det er rektor og høyskoleledende som attesterer faktura, og hva de attesterer samt krav til dokumentasjon/bilag fremgår av oversikt over disposisjonsrett.

FIH opplyser i uttalelsen at de fra 2024 planlegger å innføre et system for timeregistrering der medgått arbeidstid for danmarksavdelingene skal registreres i sanntid og i forbindelse med lønnsregistrering, jf. kapittel 4.3.2 under «Utleiekostnader for administrasjon». Vi legger derfor til grunn at fakturering knyttes opp til faktiske timer. Vi legger videre til grunn at tidspunktet for fakturering gjennomføres i tråd med avtalen, jf. kapittel 4.3.2 under «Utleie av personell til sensur».

Tilgang til bankkonto og Vipps reguleres i økonomireglementet kapittel VIII og i fullmaksstrukturen. Ekstern regnskapsfører har tilgang til bankkonto, og rektor og høyskoleledende har administratortilgang til bankkonto. I revidert økonomireglement punkt VIII står det i forbindelse med tilgang til nettbedrift at dette innebærer å ha oversikt over brukertilganger og kunne styre brukerrettigheter. Det skal kreves dobbel godkjenning av den som har tilgang til å godkjenne i nettbedrift. I samme punkt i økonomireglementet står det at IKT-konsulent, høyskoleledende og informasjonsmedarbeider har lesetilgang til bankkontoen (førstnevnte to for å lese innkomne studentbetalinger og sistnevnte for å lese innkomne gaver). I fullmaksstrukturen står det i tillegg at innleid økonomisjef har lesetilgang. Det er høyskoleledende og innleid økonomisjef som har administratortilgang til Vipps, jf. revidert økonomireglement punkt VIII.

Bruk av bankkort reguleres i revidert økonomireglement punkt VI. Rektor, høyskoleledende og bibliotekleder har kredittkort med personlig ansvar. Kredittkortet skal kun benyttes til jobberelaterte utlegg i henhold til oversikt over disposisjonsrett.

I fullmaksstrukturen står det under «Tilgang til bankkonto» at regnskapsbyrået har tilgang i tråd med oppdragsavtalen med Knif (vår mrk.: gjelder Knif Regnskap AS), med henvisning til

vedlegg 2 punkt 3. Vi legger til grunn at dette gjelder «Vedlegg 12.002 Ang oppdragsavtale Knif Bankbelastning, remittering» (heretter avtalen om remittering). I punktet står det at en angitt kontaktperson i Knif har disposisjonsrett til kontoen og at Knif kan foreta utbetalinger (remittering) fra bankkontoen til FIH. Vi legger til grunn at det er dette FIH mener med tilgang i tråd med oppdragsavtale med Knif.

Det følger av avtalen om remittering at regnskapsbyrået skal betale inngående fakturaer og andre krav fra FIHs bankkontoer, og å sørge for at betaling skjer innen forfallstidspunktet.

Vurderinger

Vi vurderer at høyskolen har rutiner for bruk av bankkort og tilganger til betalingsmidler.

Etter vår vurdering har FIH tilstrekkelige rutiner for attesting. Vi registrerer at ansvaret for å attestere inngående fakturaer og utlegg er fordelt mellom rektor og høyskoleledelse, det vil si personer i relevante stillinger. Vi registrerer at ingen av disse attesterer for sine egne innkjøp. Vi registrerer at regnskapsbyrået foretar utbetalinger gjennom avtale om remittering.

Vi legger til grunn at FIH vil utarbeide en rutine for faktisk timebruk, og at de deretter fakturerer danmarksavdelingene for riktig antall timer i tilknytning til utleie av personell til danmarksavdelingene.

Vi har i denne vurderingen lagt til grunn at ekstern regnskapsfører utfører sitt oppdrag i samsvar med kravet til god regnskapsføringsskikk, herunder gjør en selvstendig vurdering av hver faktura før de bokføres og utbetales.

Konklusjon

FIH sine rutiner for attesting, tilgang til bankkonto samt bruk av bankkort og Vipps er egnet til å sikre forsvarlig økonomistyring, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-1 tredje ledd andre punktum.

Bokføring, håndtering av bilag/faktura og kontroll av regnskap

Observasjoner og vurderinger

Vi ser av oppdragsavtalen med Knif at de har rutiner for innkomne bilag, utarbeidelse av regnskap og periodiske rapporter. Vi ser at bokføring av regnskapsinformasjon at bilag arkiveres elektronisk. Knif skal oppbevare dokumentasjonen i fem år.³⁶

Regnskapsrapporteringene til FIH skjer, ifølge oppdragsavtalen med Knif, hver måned. Vi legger til grunn at i dette ligger det en automatisk kontroll av regnskapet.

Vår vurdering er at rutinene for bokføring, håndtering av faktura og bilag, er tilstrekkelige. Det er også vår vurdering at rutinene knyttet til oppbevaring av regnskapsmateriale er tilstrekkelige.

Konklusjon

FIH sine rutiner for bokføring, håndtering av bilag/faktura og kontroll av regnskap er egnet til å sikre forsvarlig økonomistyring, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-1 tredje ledd andre punktum.

Etterkontroll og oppfølging av avvik

Observasjoner

Vi ser av økonomiinstruksen at økonomileder følger opp regnskapsfører, inkludert månedlig

³⁶ 3,5 år for bokførte opplysninger som i utgangspunktet er tilgjengelige elektronisk

oppdatering av regnskapet (klart innen 10. virkedag i neste måned og tilgjengelig i rapporteringsportal/OSR³⁷) som viser høyskolens inntekter og utgifter på det aktuelle tidspunktet.

I oppdragsavtalen står det at det skal utarbeides rapporter med regnskapsoversikt, resultat og balanse, eventuelt med budsjettsammenligning, som FIH mottar. Vi legger til grunn at regnskapsrapportene er egnet til å avdekke avvik.

På intervju med styret kom det frem at Knif og revisor bør kunne oppdage avvik, men at de ikke har opplevd noen store avvik. Revisor tar stikkprøver av bilag, men det var usikkert hvordan dette ble gjort, herunder om det ble gjort stikkprøver på 1 av 100 eller 1 av 10 transaksjoner. På intervju med ledelsen ble det sagt at det er regnskapskompetanse i styret, og at de ønsker å få forelagt regnskapet ned på kontonivå. Det ble sagt i intervju at styret vil ta opp eventuelle uregelmessigheter med administrasjonen. Det fremkom videre at revisor og regnskapsbyrå ser hen til universitets- og høyskoleloven når de går gjennom regnskapet, at styret orienteres jevnlig, og at de har en tydelig ansvarsfordeling for å håndtere avvik. I et tenkt tilfelle hvor noen ville samarbeide om mislighold, ville regnskapsfører og styret kunne avdekke dette gjennom regnskapsrapporteringen. Dette ville vært synlig opp mot budsjett. Det ble sagt at det er en fordel å bruke ekstern regnskapsfører og revisor fordi de går gjennom årsregnskapet.

I høyskolens uttalelse har FIH opplyst at etterkontroll og oppfølging av avvik nå er regulert i revidert økonomireglement punkt IX og X. I punkt IX kommer det frem at regnskap sjekkes opp mot budsjett (vår mrk.: avstemming) i forbindelse med hvert styremøte. En ekstern part lager en rapport over økonomien, med et særlig blikk på regnskap sammenlignet med budsjett. Rapporten legges ved administrasjonens rapport til styremøtet.

I revidert økonomireglement punkt X fremkommer det videre at avvik på 10 prosent mot budsjett for budsjettposter under kroner 100 000, og over kroner 50 000 for budsjettposter over kroner 100 000, skal loggføres. Det skal automatisk opprettes en sak på neste styremøte, som vi forstår gjelder ved avvik av slik størrelse, der administrasjonen gjør rede for hvordan avviket har blitt fulgt opp, status på avviket, og hvorvidt og eventuelt hvordan det skal følges opp ytterligere.

Vurderinger

NOKUT vurderer at FIH har tilstrekkelige rutiner for etterkontroll med økonomirutinene og tiltak for å håndtere avvik, da vi ser at FIH foretar avstemming mellom budsjett og regnskap og har fastsatt størrelsen på det FIH har ansett som akseptabelt avvik og hvordan dette håndteres.

Konklusjon

FIH sine rutiner for etterkontroll og oppfølging av avvik er egnet til å sikre forsvarlig økonomistyring, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-1 tredje ledd andre punktum.

5.2.3 Konklusjon

NOKUT konkluderer med at FIH har tilstrekkelige internkontrollrutiner for bokføring og håndtering av bilag/faktura, rutiner for innkjøp, utlegg, tilgang til bankkonto, attestering, bruk av Vipps og bankkort, samt tiltak for etterkontroll og rutiner for håndtering av avvik. Internkontrollrutinene anses egnet til å sikre forsvarlig økonomistyring ved høyskolen.

³⁷ System med kraftige rapporterings-, konsoliderings- og budsjetteringsfunksjoner

Styret har etablert og gjennomført kontrolltiltak som sikrer at kravene til disponering av statstilskudd og egenbetaling overholdes, jf. universitets- og høyskoleloven §§ 8-1 tredje ledd andre punktum og 8-3 tredje og fjerde ledd.

5.3 Styrets arbeid med avtaler med nærstående

5.3.1 Rettslige krav

Styret har ansvar for å sørge for kontrolltiltak som sikrer at avtaler med nærstående ikke avviker fra det som ville vært gjennomført mellom uavhengige parter, og at det dokumenteres at dette er tilfellet, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-4 første og andre ledd, jf. § 8-1 tredje ledd andre punktum. Videre må styret etablere og gjennomføre tiltak som sikrer at avtaler med totalbeløp over kroner 10 000 dokumenteres skriftlig, jf. regnskapsforskriften § 5 andre og fjerde ledd, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-1 tredje ledd andre punktum.

5.3.2 Observasjoner og vurderinger

På tidspunktet for foreløpig tilsynsrapport utgjorde dokumentasjonen på høyskolens rutiner for handel og avtaler med nærstående, økonomireglementet og -instruksen, jf. kapittel 5.2. Rutinen omfattet imidlertid ikke andre transaksjoner enn innkjøp og inngåelse av leie- og serviceavtaler.

Med uttalelsen til foreløpig tilsynsrapport har FIH vedlagt retningslinjer for inngåelse av avtaler med nærstående, jf. «Vedlegg 26 Retningslinjer for inngåelse av avtaler med nærstående» (heretter retningslinjene). Retningslinjene inneholder fremgangsmåte for vurdering og dokumentering av at avtaler med nærstående gjennomføres på markedsmessig vilkår.

NOKUT registrerer at ikke alle av høyskolens avtaler er gjennomgått etter at retningslinjene er innført. Flere av bestemmelsene i avtalene om danmarksavdelingene er utdatert, som avtalen med DBI punkt 3 om mulig støtte fra KD og punkt 4.2 om oppsigelsesadgang dersom akkreditering ikke gis. NOKUT registrerer videre at FIH har fakturert tilsvarende en 50 prosent stilling for administrasjon knyttet til FIH-CPH og FIH-AAR, i alle årene i tilsynsperioden, mens avtalen med DBIs utgangspunkt er at DBI dekker en 60 prosent stilling. NOKUT forutsetter at FIH gjennomgår sine eksisterende avtaler for å sikre at avtalene gjennomføres på markedsmessig vilkår.

Vi kan ikke se at det er utarbeidet separate avtaler i kraft av intensjonsavtalen og avtalen med DBI/MF om henholdsvis konkrete oppdrag for NLM og om utleie av personale til danmarksavdelingene, jf. revidert intensjonsavtale punkt 4 og avtalene om danmarksavdelingene punkt 2.8. NOKUT er ikke kjent med om det pågår slike oppdrag på nåværende tidspunkt. Vi forutsetter at slike avtaler utarbeides dersom oppdrag utføres.

NOKUT vurderer at FIHs nylig etablerte retningslinjer for inngåelse av avtaler med nærstående utgjør kontrolltiltak som er egnet til å sikre at avtaler med nærstående ikke avviker fra det som ville vært gjennomført mellom uavhengige parter og at det dokumenteres at dette er tilfelle. Videre vurderer NOKUT at retningslinjene er egnet til å sikre at avtaler med totalbeløp over kroner 10 000 dokumenteres skriftlig. Vi forutsetter at kontrolltiltak gjennomføres, inkludert at eksisterende avtaler gjennomgås, som nevnt over.

5.3.3 Konklusjon

NOKUT konkluderer med at styret ved FIH oppfyller lovens krav om å etablere og gjennomføre kontrolltiltak for å sikre at kravene som stilles ved gjennomføring av avtaler med nærstående overholdes, jf. universitets- og høyskoleloven §§ 8-1 tredje ledd og 8-4 første ledd.

5.4 Styrets arbeid med læringsmiljø

5.4.1 Rettslige krav

Styrets plikter angående arbeid med læringsmiljø ble utvidet ved endringen av universitets- og høyskoleloven i 2022, jf. §§ 4-3 til 4-3 g. Høyskolen må ha tilstrekkelige kontrolltiltak for å sørge for at styret orienteres om høyskolens arbeid med læringsmiljø. Institusjonene skal ha minst ett læringsmiljøutvalg, studentene og institusjonen skal ha like mange representanter i utvalget og utvalget velger hvert år leder, vekselvis blant institusjonens og studentenes representanter. Videre plikter styret å forebygge og forhindre diskriminering og trakassering.

Vi presiserer at dette ikke er en kontroll med læringsmiljøet som sådan, men med at styret sikrer at reglene knyttet til læringsmiljø overholdes, med hovedvekt på samarbeid med læringsmiljøutvalget.

5.4.2 Observasjoner og vurderinger

Det kommer frem av høyskolens kvalitetssystem («Vedlegg 17.000 Kvalitetssystem for Fjellhaug Internasjonale Høgskole») og organisasjonskart at høyskolen har læringsmiljøutvalg (LMU) ved alle tre avdelinger. Utvalget ved FIH-OSL består på tilsynstidspunktet av tre studentrepresentanter med personlig vara og tre ansattrepresentanter, hvorav én er administrasjonens faste representant og de to andre har personlig vara. Utvalgene ved de to danmarksavdelingene består begge av to studentrepresentanter og to ansattrepresentanter, alle med personlige vararepresentanter. Hvert utvalg velger hvert år leder vekselvis blant institusjonens og studentenes representanter.

Styret vedtok LMU-instruksen 26. mai 2021, jf. «Vedlegg 17.005 Instruks for læringsmiljøutvalgene ved FIH». LMU-instruksen ser ikke ut til å være oppdatert etter lovendringene i universitets- og høyskoleloven fra 2022. Ifølge LMU-instruksen § 1 skal læringsmiljøutvalgene ved FIH bidra til at bestemmelsene om læringsmiljø i universitets- og høyskoleloven § 4-3 annet ledd blir fulgt, og sikre studentenes medvirkning i prosessene som berører læringsmiljøet.

Utvalgene skal ha minst fire møter i året, og skal avgi rapport til styret om høyskolens arbeid med læringsmiljøet ved utgangen av hvert studieår, jf. LMU-instruksen §§ 5 og 6. I oversendelsesbrev av 20. januar redegjorde høyskolen for hvordan styret følger opp arbeidet i læringsmiljøutvalgene. Det står at kun én årsrapport (LMU ved FIH-AR) gikk til styret i 2021 og 2022 grunnet svikt i høyskolens rutiner.

Vi vurderer likevel at høyskolen har tilstrekkelige kontrolltiltak som sørger for at styret orienteres om utvalgenes arbeid med læringsmiljø. LMU-instruksen kan ikke endres uten at alle LMU har hatt anledning til å uttale seg, jf. LMU-instruksen § 10. Alle referater fra LMU går til styret, og momenter fra LMU-årsrapportene inngår blant annet i styrets beretning og

årsrapport om studiekvalitet, som behandles av styret (se blant annet «Vedlegg 2.312 Sak Ref f) Referat LMU-OSL 18.11.2021», «Vedlegg 2.347 Sak 40-22 Årsrapport om studiekvalitet 21- 22» punkt 3 og «Vedlegg 2.304 Sak 05.22 Styrets beretning 2021» s. 3-4). Samlet er rutinene egnet til å gi styret oversikt og kontroll med høyskolens arbeid med læringsmiljø.

Videre har styret vedtatt handlingsplaner for universell utforming av læringsmiljøet og handlingsplan mot seksuell trakassering, jf. «Vedlegg 17.002 Handlingsplan for universell utforming av læringsmiljøet 2021-20252» og «Vedlegg 17.003 Handlingsplan mot seksuell trakassering ved FIH». Det følger av oversendelsesbrev av 20. januar at nye handlingsplaner for tilrettelegging og læringsmiljø er i prosess, og at arbeidet særlig følges opp av høyskolens LMU.

5.4.3 Konklusjon

NOKUT konkluderer med at høyskolen har tilstrekkelige kontrolltiltak som sørger for at styret orienteres om høyskolens arbeid med læringsmiljø, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-1 tredje ledd andre punktum, jf. §§ 4-3 til 4-3f.

Vi ønsker å påpeke viktigheten av rapportering til styret og at styret sørger for at det til enhver tid er samsvar mellom høyskolens styrende dokumenter og høyskolens praksis. Vi påpeker videre viktigheten av å til enhver tid ha oppdaterte rutiner.

5.5 Styrets arbeid med planmessig arbeid for likestilling

5.5.1 Rettslige krav

Styret har ansvar for å sørge for kontrolltiltak som sikrer at høyskolen arbeider aktivt, målrettet og planmessig for likestilling mellom kjønnene for samtlige kategorier av stillinger ved høyskolen, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-1 tredje ledd andre punktum, jf. § 6-2.

At høyskolen skal arbeide «aktivt» innebærer en handlingsplikt for å oppfylle lovkravet. Kravet til planmessighet innebærer at høyskolen skal ha en systematisk og planlagt tilnærming til arbeidet for likestilling.

5.5.2 Observasjoner og vurderinger

Det kommer frem av oversendelsesbrev av 20. januar at høyskolen har historie som teologisk institusjon, og at det på bakgrunn av misjonsbevegelsens teologisk-konservative syn på prestetjeneste ikke var kvinnelige ansatte ved høyskolen før i 2015. Videre kommer det frem at høyskolen fra 2019 til 2022 har registrert økende kjønnsbalanse på de fleste aktuelle målparametere.

Styreberetningene fra 2020 og 2021 viser imidlertid en nedgang i andel kvinner i faglige toppstillinger og i førstestillinger fra 5,11 prosent kvinner i førstestilling og 17,7 prosent av totale UFF årsverk i 2020, til 3,45 prosent kvinner i førstestilling og 16 prosent av totale UFF årsverk i 2021. To av fire ph.d.-stipendiater i 2021 er kvinner.

Til tross for at andelen kvinnelige ansatte og studenter er lav, vurderer vi at høyskolen de senere årene har hatt en systematisk og planlagt tilnærming til arbeidet med likestilling. Siden 2020 har styret vedtatt en egen handlingsplan for å øke andelen kvinnelige studenter og ansatte, jf. «Vedlegg 17.001 Handlingsplan for kjønnsbalanse ved FIH, styresak 12/20»,

«Vedlegg 2.111 Sak 12-20 Handlingsplan for kjønnsbalanse ved FIH, oppdatert jamfør sak 41/21» og «Vedlegg 2.259 Sak 41-21c handlingsplan-og-tiltakoversikt». Videre rapporterer ledelsen jevnlig om utviklingen til styret og styrets årlige beretning inneholder et punkt om likestilling og diskriminering. Jevnlige rapporteringer til styret vil kunne føre til at styret fanger opp eventuell manglende eller negativ utvikling slik at de kan innføre flere tiltak eller sørge for strengere håndheving av handlingsplanene.

Det er nedfelt i styreinstruksen punkt 3 at styret skal oppfylle kravene til kjønnsrepresentasjon etter likestillings- og diskrimineringsloven § 28, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-1 andre ledd.

Videre fremgår det blant annet av styrets beretning 2021 at FIH er en IA-bedrift, jf. «Vedlegg 2.304 Sak 05-22 Styrets beretning 2021». Høyskolen samarbeider dermed med NAV for å sikre inkludering av alle arbeidstakere, for eksempel ved nedsatt funksjonsevne, graviditet og andre tilretteleggingsbehov.

5.5.3 Konklusjon

NOKUT konkluderer med at styret har sørget for kontrolltiltak som sikrer at høyskolen arbeider aktivt, målrettet og planmessig for likestilling mellom kjønnene, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-1 tredje ledd andre punktum, jf. § 6-2.

6 Reaksjoner

6.1 Pålegg om retting

I kapitlene ovenfor har vi konstatert at FIH ikke oppfyller regelverket på alle områder. Vi pålegger med dette styret å gjøre følgende rettelser, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-8:

Kapittel 2.2 Styreprotokoll

1) Styret skal sørge for at alle styremedlemmer som deltar i styrebehandlingen signerer styreprotokoll, eller at det i møte velges to medlemmer som signerer, jf. aksjeloven § 6-29 tredje ledd.

Kapittel 4.2 Disponering av midler – regnskapsmessig skille

2) Styret skal sørge for at høyskolen lar mottatt statstilskudd og egenbetaling komme studentene til gode, og at det ikke foretas utdelinger, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-3 fjerde ledd. Dette innebærer at styret skal sørge for at

a) kostnader som tilhører FIH-CPH og FIH-AAR bokføres på virksomheten i Danmark, jf. regnskapsforskriften § 2 tredje ledd.

b) årsregnskapet har noteopplysninger om segmentregnskap og om endring i opptjent og innskutt egenkapital, for hvert av ansvarsstedene, jf. regnskapsforskriften § 3 bokstav a og c.

Kapittel 4.4 Avtaler med nærstående

3) Styret skal sørge for at lovens krav til gjennomføring av avtaler med/overføring av midler overfor nærstående er oppfylt, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-4 første og andre ledd. Dette innebærer at styret skal sørge for

a) at høyskolens transaksjoner med nærstående der totalbeløpet er over kroner 10 000, inkludert med Lunde Forlag, dokumenteres med skriftlige avtaler, jf. regnskapsforskriften § 5 andre ledd, jf. fjerde ledd

b) at høyskolens avtaler med nærstående, inkludert leieavtalen, er gjennomført på markedsmessige vilkår, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-4 første ledd, jf. regnskapsforskriften § 5 andre ledd

c) å dokumentere at høyskolens avtaler med nærstående, inkludert avtale om leie av lokaler og oppdrag for NLM, er gjennomført på markedsmessige vilkår, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-4 andre ledd, jf. første ledd, jf. regnskapsforskriften § 5 andre ledd

7 Klagerett

Denne tilsynsrapporten er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Dere kan klage på enkeltvedtaket **innen tre uker** fra denne rapporten har kommet frem til høyskolen, jf. forvaltningsloven §§ 28–29. Klagen bør begrunnes.

Klagen sendes på e-post til NOKUTs postmottak (postmottak@nokut.no). Vennligst før opp saksnummer som referanse. Vi gjør oppmerksomme på at sensitive opplysninger ikke skal sendes på e-post.

NOKUT har mulighet til å omgjøre vedtaket. Dersom NOKUT ikke finner grunnlag for omgjøring, vil vi videresende klagen til Kunnskapsdepartementet, som avgjør saken.

I forvaltningsloven § 32 kan dere se hvordan dere skal utforme klagen.

Høyskolen kan be om at NOKUT ikke iverksetter vedtaket før klagefristen er ute eller klagen er endelig avgjort av departementet, jf. forvaltningsloven § 42.

Som part i saken, har dere rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

DRAMMENSVEIEN 288 | POSTBOKS 578,1327 LYSAKER | T: 21 02 18 00 | [NOKUT.NO](https://www.nokut.no)